

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับภารกิจวิจัยในชั้นเรียน
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

สมพร ใสสาธา

		๓ 371.201 ส265บ 2550
Title: บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับภารกิจวิจัยในชั้นเรียน.2 นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศ หองสมุด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขต		

สารานุกรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนาและศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษา

สาขาวิชาการจัดการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขต

พุทธศักราช 2550

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

สมพร สุราธา

		๑ 371.201 ศ265ป 2550
Title: บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน.2 นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศ ขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม		

371. 201
ศ265ป A.2
5 ร.ด 57

เลขทะเบียน	5742579
เลขเรียกหนังสือ	ศ 265ป A.2
วันที่	5 ส.ค. 57

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พุทธศักราช 2550

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด บมร.
ผู้ใดพบอยู่ที่อื่นไม่สมควร
ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ

**THE ROLES OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS ON CLASSROOM
ACTION RESEARCH IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF KHON KAEN
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1**

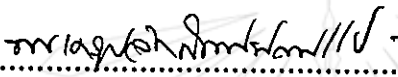

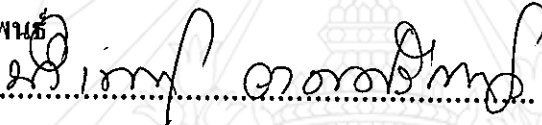
SOMPORN SURASA

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2550 (2007)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1
ชื่อนักศึกษา : นางสาว สุรสา
สาขาวิชา : การจัดการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สถาพร ชันโต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.อิสระ พิพัฒน์มงคลพร

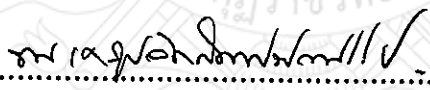
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ วงศ์ศรีแก้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร ชันโต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสระ พิพัฒน์มงคลพร)

..... กรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำเร็จ เวชสุนทร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : The Roles of the School Administrators on Classroom Action
Research in Primary Schools under the Office of Khon Kaen
Educational Service Area 1

Student's Name : Mrs. Somporn Surasa

Department : Educational Management

Advisor : Asst. Prof. Dr. Sataporn Khanto

Co-Advisor : Asst. Prof. Dr. Isaret Pipatmongkonporn

Accepted by the Graduate School Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

W. Bumpen
..... Chairman
(Assoc. Bumpen Wongsrikeao)

S. Khanto
..... Advisor
(Asst. Prof. Dr. Sataporn Khanto)

Isaret Pipatmongkonporn
..... Co-Advisor
(Asst. Prof. Dr. Isaret Pipatmongkonporn)

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Member
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

S. Vessontorn
..... Member
(Asst. Prof. Somrerng Vessontorn)

หัวข้อสารนิพนธ์ : บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

ชื่อนักศึกษา : นางสมพร สุราสา

สาขาวิชา : การจัดการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สถาพร จันทร์โต

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร

ปีการศึกษา : 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งสิ้น 377 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามที่ ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ฐานะนักวิจัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเองในการวิจัย ด้านการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือร่วมวิจัย ด้านการใช้ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัยและด้านการเสนอผลงานวิจัยในด้านเอกสารและเสนอในที่ประชุมทางวิจัย
- 2) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ฐานะผู้นำการวิจัย โดยภาพรวม การปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดให้มีคณะกรรมการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสร้างบรรยากาศในการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน ด้านการนำเสนอเผยแพร่ผลงานแก่นุคคลอื่น ด้านการจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียนและด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ

Thematic Title : **The Roles of the School Administrators on Classroom Action
Research in Primary Schools under the Office of Khon Kaen
Educational Service Area 1**

Student's Name : **Mrs. Somporn Surasa**

Department : **Educational Management**

Advisor : **Asst. Prof. Dr. Sataporn Khanto**

Co-Advisor : **Asst. Prof. Dr. Isaret Pipatmongkonporn**

Academic Year : **B.E. 2550 (2007)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were to study the roles of school administrator on the classroom research at the primary schools under the office of Khon Kaen educational service area 1. The samples were the school administrators and teachers at the primary schools under the office of Khon Kaen educational service area 1, academic year 2549. There were totally 377 people. The tools used in this research were the oneself-created questionnaire. The coefficient of accurate equaled at 0.96 level. A package of computer program was used to analyze the calculation of percentage, mean and standard deviation. The results of this research were concluded as follows:

1) The roles of school administrators on the classroom research in the regular classes according to the attitude of the school administrators and teachers under the office of Khon Kaen educational service area 1, as the researcher generally, were found that its performance was in the moderate level. The orders of performance were the part of self-development in research, the part of research project leader or co-researcher, the part of research method, the part of documentary research proposal and the proposal in research meeting.

2) The roles of school administrators on the classroom research according to the attitude of school administrators and teachers under the office of educational service area 1, as the research leader generally, were found that its performance was in the moderate level. There were the orders of performances : the part of sending personnel to be taught and trained, the part of supporting the achievement in the classroom research, the part of research committee in the classroom, the part of research refreshment in the classroom, the part of arranging the classroom's research training for the teachers to apply it in the classroom, the part of proposing and

distributing the research results for others, the part of capitalization and budget in the classroom research and the part of presenting many kinds of awards or prizes.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะ ได้รับความเมตตาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร ชันโต ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้แนวคิด ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ วงศ์ศรีแก้ว ที่ได้ให้ความเมตตาในการแก้ไข ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ของงานวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้คำแนะนำและแนวคิดที่เป็นประโยชน์เสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล อย่างดียิ่ง

คุณประโยชน์ ความดีและคุณค่าอันพึงมี จากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณครู อาจารย์ บิดามารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

สมพร สุราสา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	9
2.2 การวิจัยในชั้นเรียน	17
2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการวิจัยในชั้นเรียน	32
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
2..5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	43
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	44
3.2 ตัวแปรที่วิจัย	45
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
3.5 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
4.2 ผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัย ในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ฐานะนักวิจัย	53
4.3 ผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัย ในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ฐานะผู้นำการวิจัย	59
4.4 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	67
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
5.1 สรุปผลการวิจัย	70
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	72
5.3 ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	87
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ	
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	
ประวัติผู้เขียน	88

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
ตารางที่ 2	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา	50
ตารางที่ 3	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูผู้สอน	51
ตารางที่ 4	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ นักวิจัย โดยภาพรวม	53
ตารางที่ 5	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ นักวิจัย ด้านการพัฒนาตนเอง ในการวิจัย	54
ตารางที่ 6	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ นักวิจัย ด้านการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือร่วมวิจัย	55
ตารางที่ 7	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ นักวิจัย ด้านการเสนอผลงานวิจัยในด้านเอกสารและเสนอในที่ ประชุมทางวิจัย	56
ตารางที่ 8	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ นักวิจัย ด้านการใช้ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย	57
ตารางที่ 9	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ ผู้นำการวิจัย โดยภาพรวม	58
ตารางที่ 10	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ ผู้นำการวิจัย ด้านการสร้างบรรยากาศในการวิจัยในชั้นเรียน	59
ตารางที่ 11	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ ผู้นำการวิจัย ด้านการจัดให้มีกิจกรรมการวิจัยในชั้นเรียน	60
ตารางที่ 12	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ฐานะ	61

	ผู้นำการวิจัย ด้านการจัดหาทุน และงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน	
ตารางที่ 13	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนฐานะผู้นำการวิจัย ด้านการจัดฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน	62
ตารางที่ 14	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนฐานะผู้นำการวิจัย ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน	63
ตารางที่ 15	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนฐานะผู้นำการวิจัย ด้านการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม	64
ตารางที่ 16	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนฐานะผู้นำการวิจัย ด้านการนำเสนอเผยแพร่ผลงานแก่บุคคลอื่นๆ	65
ตารางที่ 17	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนฐานะผู้นำการวิจัย ด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่างๆ	66

สารบัญภาพ

	หน้า	
แผนภาพที่ 1	วงจรถ่ายทอดวิทยุในชั้นเรียน	27
แผนภาพที่ 2	กรอบแนวคิดในการศึกษา(Conceptual Framework)	42
แผนภาพที่ 3	แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา	44

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ต้องอาศัยครู เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนทุกด้านและการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (5) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน การสอน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียน การสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสม กับผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา และยังสามารถกำหนดให้นำการวิจัยมาใช้เป็นกระบวนการควบคู่ กันไปกับกระบวนการเรียนรู้ และการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ดังนี้

1) การใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนทำวิจัยเพื่อใช้กระบวนการวิจัย เป็น ส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถวิจัยในเรื่องที่สนใจหรือต้องการหาความรู้ ต้องการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อันได้ ซึ่งกระบวนการวิจัยช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด ฝึกการวางแผน ฝึกการ ดำเนินงาน และฝึกหาเหตุผลในการตอบปัญหาโดยผสมผสานองค์ความรู้ แบบบูรณาการเพื่อให้เกิด ประสพการณ์การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

2) การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อันได้ วางแผนแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อันได้ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบ ให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ ทดลองใช้ในวัตกรรมการเรียนรู้เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลการใช้ในวัตกรรมการเรียนรู้อันได้ และให้ ผู้สอนสามารถนำกระบวนการวิจัยมาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการใช้ เทคนิควิธีการที่ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการวิเคราะห์ปัญหาสร้างแนวทางเลือกในการแก้ปัญหา ดำเนินการตาม แนวทางเลือก และสรุปผลการแก้ปัญหา

3) การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจรวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่นำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

การวิจัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ สนองความต้องการของผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพเป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข¹

สภาพปัจจุบัน ได้มีการปฏิรูปการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้สอน ได้จัดการเรียน การสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน อันจะเป็นการส่งเสริมการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างแท้จริง การปฏิรูปการศึกษา มีความมุ่งหวังที่จะให้การจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มุ่งมั่นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ตนเองรับรู้ หรือตามสถานการณ์ที่ครูผู้สอน กำหนดขึ้น ซึ่งครูผู้สอนมีส่วนสำคัญ ที่จะเป็นผู้สร้างถนนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ครบตามองค์ประกอบ จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบมากขึ้น มีขั้นตอนการทำงาน กระบวนการวิจัย ที่นำมาใช้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องการจะจัดให้กับผู้เรียน โดยครูผู้สอนนำการวิจัยมาพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนให้มีทักษะการคิด ค้นหาคำตอบและตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ในขณะเดียวกัน ครูผู้สอนก็สามารถนำกระบวนการวิจัยมาใช้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การวิจัยจึงใช้ได้ทั้งผู้เรียนและครูผู้สอนไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ในห้องเรียน ประสบผลสำเร็จ²

¹ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545), หน้า 73.

² สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, 2543), หน้า 156.

บทบาทหน้าที่การบริหารและการจัดการในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้ กำหนดขอบข่ายความรับผิดชอบงานหลัก ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ด้านการบริหารงานวิชาการโดยมีขอบข่าย ภารกิจหลายประการ หนึ่งในจำนวนนั้นคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และได้กำหนด บทบาทไว้ดังนี้ ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การ ใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนในเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการให้มีการพัฒนาบุคลากรใน สถานศึกษาให้สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา รวบรวมและ เผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนและยกย่องครูที่ทำผลงานวิจัย

บทบาทของสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำ วิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยรวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัย มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาหรือแก้ไข ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และรองรับภารกิจตามที่กำหนดไว้ ด้วยการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการ แก้ปัญหาของครูที่เป็นระบบที่เกิดจากการเก็บข้อมูลแล้วสะท้อนผล และหาแนวทางวิธีแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงในชั้นเรียน ด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ เพื่อแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาและเพิ่มพูนความรู้เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การ บริหารและการเรียนการสอนในชั้นเรียน³

การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา มักจะเป็นไปในลักษณะที่ใช้พื้นฐานของความรู้เดิม ความสนใจส่วนตัว และประสบการณ์เดิมเท่านั้น มีครูจำนวนมากที่อาศัยการวิจัยเป็นเครื่องมือ หรือนำผลการวิจัยมาใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนางานของตน ซึ่งการที่ครูจะพัฒนาตนเองไปสู่การ ทำงานที่เป็นระบบ เข้าถึงเด็กและรู้ทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งสามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอนอย่างครุมีอาชีพนั้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะนำครูไปสู่เป้าหมายที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ได้รับการพัฒนาอย่างดีที่สุด

³สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, 2545), หน้า 115.

จากบทบาทและภารกิจที่กำหนดไว้ในการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหาแนวทางในการดำเนินการ นำกระบวนการวิจัยหรือการวิจัยในชั้นเรียน มาพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการพัฒนาตนเอง ให้เป็นนักวิจัยและในด้านการเป็นผู้นำการวิจัยในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน⁴

ธีระ รุญเจริญ การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูทุกคนทำการวิจัยในชั้นเรียน⁵ และยังคงกล่าวถึงบทบาทผู้บริหารไว้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่ง ข่อมมีบทบาทเกี่ยวกับการวิจัย⁶

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนในโรงเรียนให้มีกำลังใจและสามารถทำการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁷

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 รับผิดชอบจัดการศึกษา 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านฝาง และอำเภอพระยืน มีสถานศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนทั้งหมด 195 โรงเรียน สถานศึกษาเหล่านี้มีภารกิจต้องจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และได้มีนโยบายให้ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาได้นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียน ได้จัดทำแผนกลยุทธ์ของเขตพื้นที่

การศึกษาให้กำหนดในสถานศึกษาทำการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

⁴ประวิตร เอรารธรรม, การวิจัยในชั้นเรียน, (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2545), หน้า 96.

⁵ธีระ รุญเจริญ, การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : U.L.T. เพรส, 2546), หน้า 86.

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 97.

⁷บัญชา อึ้งสกุล, "บทบาทของผู้บริหารที่มีผลต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน", หลักสูตร, ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (เม.ย. – มิ.ย. 2539) : หน้า 69 -73.

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสำคัญและใช้ภาวะผู้นำและบทบาทหน้าที่ตามภารกิจของกฎหมาย ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดเป็นรูปธรรมและประสบความสำเร็จต่อไปด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จึงสนใจที่จะทำการศึกษเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 2 บทบาทคือ

1) ฐานะนักวิจัย

(1) พัฒนาศักยภาพตนเองในการวิจัย โดยการศึกษาต่อระดับสูงขึ้นหรือเข้าร่วมการอบรมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

(2) เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย/เป็นผู้ร่วมวิจัย

(3) เสนอผลงานวิจัยทั้งในด้านเอกสารและนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุม

(4) การใช้ความรู้ทางระเบียบวิธีวิจัย

2) ฐานะผู้นำการวิจัย

(1) การสร้างบรรยากาศการวิจัยในชั้นเรียน

(2) การจัดให้มีคณะกรรมการวิจัยประจำโรงเรียน

(3) จัดหาทุนการวิจัยโดยจัดทำงบประมาณประจำปีและแสวงหาแหล่งทุน

ต่าง ๆ มาใช้

(4) จัดการฝึกอบรมการวิจัยให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้วิจัยในชั้นเรียนให้ดียิ่งขึ้น

(5) ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน

(6) ส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมและกิจกรรมการวิจัยเท่าที่โอกาสอำนวย

และนำเสนอเผยแพร่แก่บุคลากรอื่น

- (7) จัดดำเนินการวิจัยโดยตนเอง อย่างน้อยเข้าร่วมเป็นผู้วิจัยใน โครงการวิจัย
- (8) ให้งานวิจัยในรูปแบบต่างๆ

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 195 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,837 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 รวม จำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,032 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยกำหนดกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตาราง R.V. Krejcie & D.W. Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 377 คน^๑ แล้วใช้วิธีการสุ่ม อย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อให้ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่าง

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 1

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1. ได้ข้อมูลเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

1.4.2 นำผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะนักวิจัยและฐานะผู้นำการวิจัย ไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาอย่างมีระบบเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชั้นเรียนที่ ทำโดยครูผู้สอน โดยมีกระบวนการและขั้นตอนที่น่าเชื่อถือได้ เป็นกิจกรรมปกติในการจัดการเรียน การสอนเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนา แก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

^๑ประยูร อาษานาม, คู่มือวิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2, (ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541), หน้า 170.

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับการศึกษา อย่างมีระบบในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน ในฐานะผู้นำการวิจัย และฐานะผู้วิจัยของผู้บริหาร สถานศึกษา

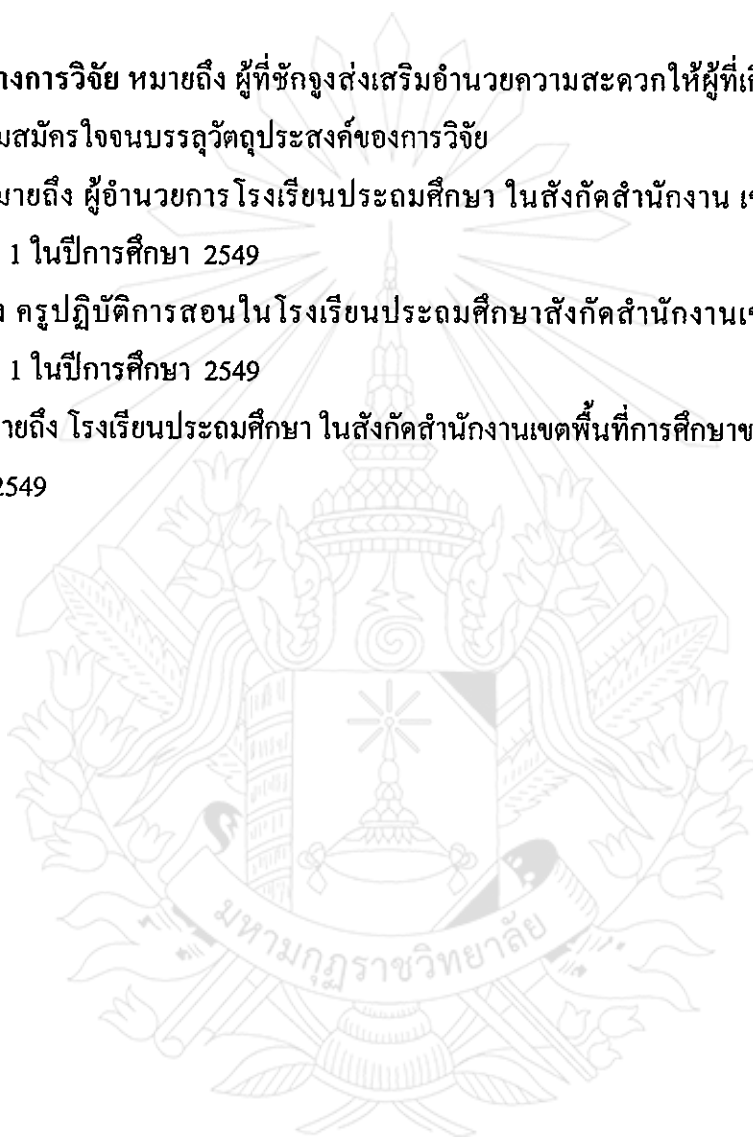
ฐานะนักวิจัย หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยด้วยตนเองหรือมีส่วนร่วมในการ วิจัย

ฐานะผู้นำทางการวิจัย หมายถึง ผู้ที่ชักจูงส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวิจัยด้วยความสมัครใจจนบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในปีการศึกษา 2549

ครู หมายถึง ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในปีการศึกษา 2549

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในปีการศึกษา 2549

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 การวิจัยในชั้นเรียน

2.2.1 ความหมายของการวิจัยและการวิจัยในชั้นเรียน

2.2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

2.2.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

2.2.4 รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

2.2.5 กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน

2.2.6 ข้อดีและข้อจำกัดของการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2.7 การประยุกต์ผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.2.8 ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2.9 ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการวิจัยในชั้นเรียน

2.3.1 ฐานะผู้นำทางการวิจัย

2.3.2 ฐานะนักวิจัย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

2.1.2 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่ง¹

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

1. บทบาทการจัดการงานวิชาการ ได้แก่ งานหลักสูตร งานการสอน งานประเมินผลการเรียนรู้ การสอน และงานนิเทศการศึกษา

2. บทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนงานวิชาการ ได้แก่ การจัดสายงานการจัดบุคลากรเข้าสายงาน การจัดการทรัพยากรและเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน การจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้บุคลากรการวางแผนดำเนินงาน การจัดประเมินผลการทำงาน

3. บทบาทหน้าที่ในการประสานงาน การประสานงานของผู้บริหารมีเหตุผลที่สำคัญ คือ การให้งานต่างๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานย่อยที่อยู่ในโรงเรียน ได้ดำเนินการไปอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อให้งานของโรงเรียนบรรลุตามที่กำหนดไว้²

อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามกฎหมายการศึกษา กำหนดไว้ดังนี้

1. กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

1.1 จัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ (ม. 15 วรรคสอง)

1.2 จัดกระบวนการเรียนรู้

1.3 จัดการประเมินผู้เรียน (ม. 26)

1.4 จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรแกนกลาง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมประเทศชาติ (ม.27 วรรคสอง)

¹กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, (กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ), 2546), หน้า 101.

²ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์, การพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2549), หน้า 279.

1.5 ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (ม.29)

1.6 พัฒนาระบบการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (ม.30)

1.7 บริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปตามที่กระทรวงกระจายอำนาจมาให้ (ม.39)

1.8 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.40)

1.9 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ ของคณะกรรมการสถานศึกษา (ม.4 วรรคสี่)

1.10 จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน (ม.48)

1.11 ให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐาน ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษาตามคำร้องขอ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก ที่ทำการประเมินคุณภาพนอกสถานศึกษา (ม.50)

1.12 ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและยกย่อง เชิดชูผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (ม.57)

1.13 ปกครอง บำรุงรักษา ดูแล ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ สถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและเป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหา รายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา (ม.59 วรรคหนึ่ง)

1.14 พัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา (ม.65)

1.15 พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาของผู้เรียน (ม.66)³

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ของผู้นำ

³กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : อรุณลาดพร้าว, 2546), หน้า 211.

เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2544 และมีการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน เช่น ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ อาทิ การจัดสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา เกม เทคโนโลยีช่วย การเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการให้บริการ และการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้

4. การประสานสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดี กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียน การสอน และกิจกรรมต่างๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การศึกษา สื่อ เกม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องโดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการศึกษาอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนา และไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นรวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่นๆ ตามความเหมาะสม

6. การสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น และเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงาน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การแสดงความขอบคุณการเผยแพร่ผลงานของทีมงาน และการยกย่องให้รางวัล

7. การประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยส่งเสริม การประเมินผลในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอก มี การนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการ วิจัยและพัฒนา โดยส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ ใน โรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยด้วย

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับงานด้วยการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อ สร้างความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

10. การส่งเสริมเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้⁴

ธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของนักการศึกษาไว้ ดังนี้

1. บทบาทในการบริหารงานบุคคล เมื่อมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการจาก กระทรวงไปยังสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยจะเป็น การบริหารในรูปแบบคณะกรรมการความรับผิดชอบของผู้บริหารจะมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะต้อง บริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดแล้ว จะต้องบริหารหน่วยงานให้เป็นไป ตามบทบาทหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนด เช่น การสรรหาบุคคล การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือการ ให้ความดีความชอบ การดำเนินการทางวินัย ผู้บริหารจะต้องเป็นนักบริหารมืออาชีพ และมี ลีลาการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลัก ความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบต่อ

2. บทบาทในการบริหารงบประมาณและการเงินผู้บริหารควรมีกระบวนการพิจารณา งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

2.1 การจัดทำงบประมาณ โดยสถานศึกษาเสนอเป้าหมายและความต้องการ งบประมาณ ในขั้นตอนนี้ ผู้บริหารจะต้องทำแผนงานประมาณระยะปานกลาง (3 ปี) ประกอบด้วย

⁴ ธีระ รุญเจริญ, การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : U.L.T. เพรส, 2546), หน้า 97.

การประมาณการเป้าหมายจำนวนนักเรียนล่วงหน้า 3 ปี ประกอบด้วย การประมาณการงบประมาณ การกำหนดวงเงินงบประมาณขั้นต่ำ (Based Line Budget) ที่ต้องการขอในแต่ละปี

2.2 การจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณ โดยแบ่งออกเป็น
งบลงทุนและงบดำเนินการ งบรายหัว

2.3 การบริหารอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพและได้ผลตามเป้าหมาย ทั้งงบลงทุน
งบดำเนินการและงบรายหัวทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ

2.4 การติดตาม ตรวจสอบ และรายงาน ผู้บริหารต้องมีความสามารถสูงในการติดตาม
ตรวจสอบ และรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักเสมอว่า บทบาทของ
ผู้บริหารในการบริหารงบประมาณและการเงินจะอยู่ภายใต้การบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ
เสมอ

3. บทบาทเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาท
สำคัญในการบริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและดูแลให้มีการ
ประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยสรุปได้ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์ เห็น
ความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพทางการศึกษา

3.2 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในสถานศึกษา

3.3 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกัน
คุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอกให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา

3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

3.5 เตรียมวางแผนและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษา

3.6 การดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.7 การตรวจสอบติดตาม การสร้างเครื่องมือในการประเมินการดำเนินการประเมิน
การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเขียนรายงานการประเมินตนเอง

3.8 การรับการประเมินภายนอก ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญคือ เป็นแกนนำในการ
เตรียมการหรือวางแผนให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมิน เป็นผู้ประสานงานและผู้อำนวยความสะดวก
เป็นผู้ชี้แจงทำความเข้าใจหรือให้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติม แก่คณะผู้ประเมินภายนอก เป็นผู้
ตรวจสอบและลงนามรับทราบในการรายงานการประเมินของคณะผู้ประเมินภายนอก และนำผล
การประเมินภายนอกไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. บทบาทในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครู ซึ่งเป็นบุคลากรหลัก และมีบทบาทสำคัญที่สุด ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้

- 4.1 สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- 4.2 การพัฒนาหลักสูตร
- 4.3 การจัดหาแหล่งการเรียนรู้
- 4.4 การวิจัยในชั้นเรียน
- 4.5 การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้
- 4.6 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน
- 4.7 การเผยแพร่ผลงาน
- 4.8 การให้ขวัญกำลังใจ
- 4.9 บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน
- 4.10 บทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

5. บทบาทในการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารมีบทบาทดังนี้

- 5.1 การพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานปฏิรูปการเรียนรู้
- 5.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู
- 5.3 การพัฒนาความก้าวหน้าของครู

บทบาทของผู้บริหารที่ผ่านมาได้แก่ เรื่องบุคลากร เรื่องของนักเรียน เรื่องโรงเรียนกับชุมชน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การเงินและการจัดการ การจัดตั้งอำนวยความสะดวกและความสัมพันธ์ระหว่างงานต่าง ๆ การวางแผนการจัดองค์การการนำและการควบคุม และใน ปัจจุบันนี้ ผู้บริหารจะต้องเพิ่มการฝึกฝนทางการเป็นผู้นำ ทางการสอน และผู้นำทางการสอนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้อยู่เสมอ คือ

- 1) สามารถทำงานกับครูในโรงเรียน
- 2) สามารถแบ่งปันความรู้ทางการวิจัยกับผู้ร่วมงาน
- 3) การนำกระบวนการประเมินผลไปใช้
- 4) การที่จะรู้ว่าอะไร ที่กำลังเกิดขึ้นในทุกๆ ชั้นเรียน

ปรัชญา เวสารัชช์และคนอื่นๆ, ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร, (กรุงเทพมหานคร : ประมวลสารการพิมพ์, 2545), หน้า 210.

5) จัดหาบทความที่เป็นประโยชน์หรือผลงานวิจัยต่างๆ ให้กับครูทางใดก็ได้ พยายามที่จะพูดหรือเสนอผลงานวิจัยที่ค้นพบที่คิดว่ามีประโยชน์กับ โรงเรียนและครูและเป็นสิ่งกำลังทันสมัย โดยให้ครูคิดว่าท่านเป็นเพียงผู้ที่จะกระตุ้นให้ครูได้ติดตามเท่านั้น

6) บทบาทในการพัฒนาตนเอง

7) บทบาทในการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณครู ผู้บริหารสถานศึกษาคำเนิการได้ดังนี้

(1) ใช้จรรยาบรรณครูเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการประเมินครู ผู้บริหารสถานศึกษาคำเนิการได้ดังนี้

(2) ใช้จรรยาบรรณครูเป็นเครื่องมือในการบริหารด้วยการสอดส่องดูแลและควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตนของครู

(3) ประเมินครูเป็นรายบุคคล

(4) ให้ครูประเมินตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แล้วกำหนดแนวทางพัฒนา

(5) นิเทศควบคุม ตรวจสอบและปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8) บทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีบทบาท ดังนี้

(1) บทบาทวิเคราะห์สภาพชุมชนและท้องถิ่น

(2) บทบาทการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่น

(3) บทบาทในการสนับสนุนและพัฒนาชุมชน

(4) บทบาทการมีส่วนร่วมกับการบริหารส่วนท้องถิ่น

บทบาทของผู้บริหารในโรงเรียนในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน

2. เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM)

3. เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้

ธีระ รุญเจริญ และคนอื่นๆ, การบริหารเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร : เขตโล่การพิมพ์(1998), 2545), หน้า 83.

4. เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ
5. เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา
6. เป็นผู้นำในการบริหารงานประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
7. เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาและเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
8. เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ
9. เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
10. เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา⁷

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารศึกษาที่จะดำเนินการบริหารสถานศึกษางานในโรงเรียน นอกจากจะดำเนินการในเรื่องบริหารบุคลากร บริหารงานทั่วไป บริหารแผนงานและงบประมาณ และบริหารวิชาการ แล้วผู้บริหารควรมีบทบาท ในด้านเป็นผู้นำด้านวิชาการ โดยเฉพาะหลักสูตร ตาม พ.ร.บ.การศึกษา 2542 ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดี สามารถนำสถานศึกษาไปสู่ทิศทางที่กำหนด เป็นผู้นำการประสานสัมพันธ์ เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี ทั้งในโรงเรียน ชุมชน และองค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี ต่อกันและกัน เป็นนักประชาธิปไตย บริหารงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับบุคลากร ในโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ งานกิจการนักเรียน และงานอื่นๆ ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทำวิจัยในชั้นเรียน และสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร ในการจัดทำและเสนอ ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของตนเอง

2.2 การวิจัยในชั้นเรียน

2.2.1 ความหมายของการวิจัยและการวิจัยในชั้นเรียน

มีผู้ให้ ความหมายของการวิจัยและการวิจัยในชั้นเรียนอย่างหลากหลาย ซึ่งสรุปได้ ดังนี้ ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า การวิจัย คือ “การสะสม การรวบรวม และการค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วน ตามหลักวิชา”⁸

⁷สุพล วังสินธ์, “การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้”, วิชาการ, ปีที่ 7 (ก.ค. 2545) : 16 - 17.

ไพโรจน์ ตีรณธนากุล ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า “การวิจัยคือ การศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลต่างๆ อย่างมีระเบียบและมีจุดมุ่งหมายอย่างแน่นอน แล้วนำข้อมูลต่างๆ มาทำการ วิเคราะห์เปรียบเทียบความหมาย ตลอดจนหาเหตุผล และความเป็นมาของข้อมูล ทำการสรุปอย่างมี ระบบ โดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ และทางสถิติเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง และหลักการบางอย่าง”⁹

ระพีพรรณ พิริยะกุล ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า “การวิจัย หมายถึง กระบวนการที่จะ เสาะแสวงหาความรู้ใหม่(Finding Fact) หรือเป็นการสอบย้ำความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว (Confirm Fact) หรืออาจสรุปได้อีกอย่างหนึ่งว่า การวิจัยหมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความจริงด้วยระบบ และ วิธีการอันถูกต้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ในสิ่งที่วิจัยนั้น”¹⁰

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า “การวิจัย คือ การแสวงหาความจริง หรือการค้นคว้า หาคำตอบอย่างมีระบบ มีแบบแผนและมี จุดมุ่งหมายที่แน่นอน”¹¹

ประวิตร เอรารวรรณ ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า “การวิจัย เป็นกระบวนการหา ความรู้ใหม่ โดยอาศัยการทำงานที่มีระบบเข้ามาช่วย โดยหวังว่าข้อมูลที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือสูง และสรุปผลได้ถูกต้อง”¹²

⁹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุคส์พับลิคเคชั่นส์ จำกัด, 2546), หน้า 765.

⁹ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, การวิจัยสู่การเขียนบทความและรายงาน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 1998), หน้า 57.

¹⁰ระพีพรรณ พิริยะกุล, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539), หน้า 91.

¹¹สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร : กุรุสภาลาดพร้าว, 2544), หน้า 76.

¹²ประวิตร เอรารวรรณ, การวิจัยในชั้นเรียน, (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2545), หน้า 107.

บุญเรียง ขจรศิลป์ ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า “การวิจัย คือ วิธีการเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ หรือวิธีการตอบปัญหาต่างๆ โดยอาศัยวิธีทางวิทยาศาสตร์”¹³

วรวิไล พันธุ์สีดา ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า “การวิจัย เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบอย่างเป็นระบบมีแบบแผนมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน”¹⁴

ทิสนา แคมมณี และคณะ ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า การวิจัย หมายถึง วิธีการศึกษาที่มีระเบียบวิธีเฉพาะแยก ได้ ดังนี้

- การกำหนดปัญหาการวิจัย
- การแสวงหาช่องทางแก้ปัญหา
- การใช้วิธีการต่าง ๆ แก้ปัญหา
- การบันทึกรายละเอียดผลการปฏิบัติงาน
- การสรุปและเสนอผลการแก้ปัญหา¹⁵

สัมมา รธนิชย์ ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า “การวิจัย คือ กระบวนการศึกษาอย่างมีระบบ ขั้นตอนชัดเจน โดยอาศัย แนวคิด เหตุผล ทฤษฎีเป็นหลัก มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือสามารถตรวจสอบซ้ำได้ เกิดความรู้หรือวิธีการใหม่ๆ”¹⁶

ไชยยศ เรืองสุวรรณ ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า “การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความจริงของเรื่องต่างๆ ที่ผู้ค้นคว้าคิดว่าเป็นปัญหาที่น่าสนใจควรศึกษาในการทำงานวิจัยนั้น จะมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า จะตรงกับข้อสมมุติฐาน ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นหรือไม่ ข้อสมมุติฐานในที่นี้คือ

¹³บุญเรียง ขจรศิลป์, วิธีวิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด พี เอ็น การพิมพ์, 2543), หน้า 81.

¹⁴วรวิไล พันธุ์สีดา, 12 ก้าวปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนขั้นพื้นฐานสำหรับครูยุคใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กิจเจริญ, 2543), หน้า 6.

¹⁵ทิสนา แคมมณี และคนอื่นๆ, แก้วก้าวสู่ความสำเร็จในการวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนและการสังเคราะห์งานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), 2546), หน้า 76.

¹⁶สัมมา รธนิชย์, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากประสบการณ์สู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด, 2546), หน้า 110.

เลขทะเบียน 5742579
เลขเรียกหนังสือ ๒๓๖๒ ๔๒
วันที่ 5 ส.ค. 57

ความคาดหวังของผู้วิจัยที่ต้องการตรวจสอบผลของการวิจัย อาจจะไม่ตรงกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ก็ได้”¹⁷

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า การวิจัย คือ การค้นหาความจริง หาให้เจอความจริงที่อาจจะหมายถึง การหาความหมายที่แท้ของสิ่งนั้นก็ได้ แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องการความจริง และอีกอย่างหนึ่งคือ ค้นหาสิ่งที่ดี สิ่งที่ดีประสงค์ คุณค่าหรือประโยชน์ที่ต้องการพูดโดยรวบรัดมี 4 ความหมาย

- 1) ค้นหาความจริง
- 2) ค้นหาสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการ สิ่งที่เป็นประโยชน์
- 3) ค้นหาทางที่จะทำให้ดีหรือหาวิธีที่จะทำให้ดี
- 4) หาวิธีที่จะทำให้สำเร็จ¹⁸

สรุปการวิจัย คือ การรวบรวมข้อมูลที่เป็นปัญหาที่ต้องการทราบ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบความน่าเชื่อถือมีหลักฐานอ้างอิงที่ชัดเจน

การวิจัยในชั้นเรียน คือ “การทดลอง ยุทธวิธีใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาของครู ซึ่งคิดค้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามปกติแต่หวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งครูและเด็กมากที่สุด”¹⁹

การวิจัยในชั้นเรียน คือ งานวิจัยที่มุ่งแก้ไขนักเรียนบางคนให้ดีขึ้น บางเรื่องความยาว 2-3 หน้าต่อเรื่อง มีองค์ประกอบ คือ

- 1) เริ่มที่ปัญหาวิจัย
- 2) มีวิธีการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้
- 3) มีการอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ คำตอบใหม่หรือวิธีการใหม่²⁰

¹⁷ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, เทคโนโลยีการศึกษาทฤษฎีและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2535), หน้า 90.

¹⁸พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, 2542), หน้า 5.

¹⁹ชาติรี ตำราญ, วิจัยในชั้นเรียน รายงานผลการพัฒนาทักษะการคิด เขียนโดยวิธีสอนแบบสอนตามสภาพความเป็นจริง, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์การพิมพ์, 2544), หน้า 80.

²⁰อุทุมพร (ทองอุไท) จามรมาน, วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟันนี้ บลิตซิ่ง, 2547), หน้า 101.

ถึงสืบค้นเป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ

งานวิจัยในชั้นเรียน คือ งานวิจัยเล็กๆ (Small Scale) ซึ่งผู้วิจัยมุ่งที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้น ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการวัดผลประเมินผล นั่นคือ การวิจัยในชั้นเรียน คือ “การทดลอง ยุทธวิธีใหม่ๆ ในการแก้ปัญหของครู ซึ่งคิดค้นขึ้นมาเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ แต่หวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งครู และเด็กมากที่สุด”²¹

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง “วิธีการหรือกระบวนการที่ให้ ได้มาซึ่งความรู้ หรือคำตอบซึ่งครู เป็นผู้จัดทำขึ้นเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัย ไปใช้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนของตน”²²

การวิจัยในชั้นเรียน เปรียบเหมือน “การเฝ้าระวังขจัดปัญหาที่เกิดขึ้น หรือเฝ้าระวังขจัดปัญหา ที่เกิดขึ้นโดย บุคลากรของปัญหาที่พบแต่เนิ่นๆ ทิ้งไปเสียก่อนไม่ให้มี โอกาสลุกลามต่อไปจนต้องมีการผ่าตัด กระบวนการเฝ้าระวังไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่ซับซ้อนหรือกระบวนการดำเนินงาน ยุ่งยาก”²³

การวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ “การวิจัยที่มุ่งนำผล ไปใช้พัฒนาหรือแก้ปัญหที่เกิดขึ้นใน การปฏิบัติงาน โดยเฉพาะงานครูเกี่ยวข้องกับชั้นเรียน วิจัยปฏิบัติการเพื่อครู จึงเป็นวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR)”²⁴

การวิจัยในชั้นเรียนแยกได้ดังนี้

- 1) ปัญหาวิจัยเกี่ยวกับงานที่ทำ
- 2) นักวิจัยรู้ กำหนดปัญหาเหมาะสม
- 3) ทำวิจัยแล้ว พัฒนาค้น พัฒนางาน
- 4) เน้นการวิจัยแบบมีการรวมพลัง
- 5) เน้นงานเดียวกับงานประจำของครู

²¹ชาติรี ตำราญ, วิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้เริ่มต้น, อ่างแล้ว, หน้า 38.

²²วาโร เฟ็งสวัสดิ์, การวิจัยในชั้นเรียน, (สกลนคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ สกลนคร, 2546), หน้า 1.

²³ชูศรี วงศ์รัตนะ และคนอื่นๆ, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ทิปส์ พับลิเคชั่น จำกัด, 2544), หน้า 63.

²⁴สุวิมล ว่องวานิช, เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด หนังสือพิมพ์ฟ้าเมืองไทย, 2545), หน้า 112.

6) ใช้วงจร P D C A หรือ P A O R อาจทำเป็นงานวิจัยง่ายๆ 2-3 หน้า หรืองานวิจัย ที่ยาก ซับซ้อน ทำเป็นรายงาน 5 บท

7) อาจทำในชั้นเรียนขยายไปสู่ชุมชน²⁵

การวิจัยในชั้นเรียน กล่าวโดยสรุป คือ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนกับนักเรียนทั้งชั้น และรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่เป็น ไปในทางพัฒนาขึ้น

2.2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญดังนี้

- 1) ช่วยให้ครูได้พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
- 2) ช่วยให้นักเรียน เรียนรู้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น
- 3) ช่วยให้การเรียน การสอนก้าวหน้า มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อเนื่องต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
- 4) ช่วยให้วงการวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงมากขึ้น เป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป
- 5) ช่วยพัฒนาครูและอาชีพไปพร้อมๆ กัน

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ ดังนี้

1. ครูได้พัฒนาการเรียนการสอน ถ้าครูพบปัญหาในการเรียนการสอนแล้ว ทำการ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องก็จะทำให้ปัญหานั้นหมด ไปหรือลดน้อยลง นั่นก็คือ ครูจะปรับปรุง การเรียน การสอนอยู่ตลอดเวลา การจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้ ของนักเรียนดีขึ้น
2. เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มาจากตัวครูเอง เนื่องจากการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการทำให้ โดย ครูและเพื่อนครู ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีกว่าการเปลี่ยนแปลงที่มาจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารหรือ หัวหน้า ซึ่งครูจะรู้สึกว่าคุณบังคับ
3. ครูได้พบความรู้และวิธีการใหม่ หรือ นวัตกรรมการเรียนการสอน ทำให้เกิดความ

²⁵ทิสนา แคมมณี, แก้วแก้วสู่ความสำเร็จในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการ สังเคราะห์งานวิจัย, อ่างแล้ว, หน้า 67.

ภาคภูมิใจ นอกจากนี้ครูยังได้ศึกษาพฤติกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด ได้ศึกษาพฤติกรรมและวิธีการทำงานของตนเองด้วย

4. ครูได้ทำวิจัยและได้ใช้ผลการทำวิจัยของตนเองในการปรับปรุงการเรียนการสอน เกิดการเรียนรู้และได้ความรู้ใหม่ เป็นการพัฒนาศาสตร์การสอนทำให้ครูเป็นนักวิชาชีพมากขึ้น

5. การทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการปฏิบัติตามแนวการจัดการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 มาตรา 30 ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการประกันคุณภาพการศึกษา²⁶

2.2.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูผู้สอนที่ทำการศึกษาและทดลองงานวิจัยอย่างจริงจังแล้วจะ ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งเกิดความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องนอกจากนั้นยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อวงการศึกษ เพราะคุณค่าหรือผลจากการค้นคว้านวัตกรรมทางการศึกษาขึ้นมาใช้นั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากร และหน่วยงานทางการศึกษา ดังนี้

1) นักเรียน ในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็วไม่สร้างปัญหาให้ครูผู้สอนแต่นักเรียนที่เรียนช้าและยังใช้วิธีการสอนแบบเดียวกันนักเรียนกลุ่มนี้จะตามไม่ทัน และอาจสร้างปัญหากับครูกับโรงเรียนและสังคมส่วนรวม การที่ครูไม่วางเฉย แต่พยายามคิดวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา คิดหาทางแก้ปัญหาโดยการทำวิจัยในชั้นเรียนตั้งแต่เริ่มคิดปัญหา การวิจัยหาทางแก้ปัญหาจนกระทั่งถึงการนำปัญหาที่พบไปใช้ เมื่อครูได้ผลการวิจัยและนำไปใช้ในชั้นเรียนผลดีที่ได้จะตกอยู่กับนักเรียนที่ได้รับการแก้ไขปัญหา ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เติบโตก้าวหน้า เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

2) ครูมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ คือวางแผนการทำงาน ได้แก่ วางแผนการสอน เลือกวิชาสอนที่เหมาะสม ประเมินการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจน ว่าทำอะไรกับใครเมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร และทำให้ทราบผลกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใดได้ผลอย่างไร โดยสังเกตผลว่าการวิจัยในชั้นเรียนนั้นแก้ปัญหาได้หรือไม่ทำให้ครูเพิ่มความระมัดระวังต่อการสอน ได้เรียนรู้ทฤษฎีการสอนซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาการสอนของครู ให้เป็น

²⁶ น้อมศรี เกท, “เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน”, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณธรรมวิชาการ (พ.ว.), 2544), หน้า 45. (อัคราเนนา)

บุคคลที่มีความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัย เป็นการพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพได้

3) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูในโรงเรียนมากขึ้น ทั้งบุคคลในหมวดวิชาและระหว่างหมวดวิชาตั้งแต่การร่วมคิดปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การเขียนรายงาน เพราะครูในโรงเรียนมีความถนัดหรือความชำนาญต่างกัน ถ้าได้ระดมสรรพกำลังจากความถนัดของแต่ละคนแล้วจะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพยิ่งขึ้น

4) ประโยชน์ต่อวงการศึกษ ผลการวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะได้รับการเผยแพร่ แล้วจะเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนางานวิจัยอย่างไม่หยุดยั้ง ภาพลักษณ์ของผู้มีอาชีพครูจะดีเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง จากการทำงานอย่างเป็นระบบ²⁷

2.2.4 รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน โดยทั่วไป มี 3 รูปแบบคือ

- 1) การวิจัยพื้นฐาน (Basic หรือ Fundamental Research) หรือการวิจัยเชิงวิชาการ (Academic Research)
- 2) การวิจัยประยุกต์
- 3) การวิจัยและพัฒนา²⁸

ประเภทของการวิจัยในชั้นเรียนมี 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามวิธีวิจัยที่ใช้

1. ประเภทวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยในชั้นเรียนที่เน้นการลงมือปฏิบัติควบคู่ไปกับการวิจัยอย่างเป็นวงจรต่อเนื่อง ต้องการใช้ผลมาเพื่อแก้ปัญหาที่เผชิญหน้าอย่างรวดเร็วไม่เน้นวิธีวิจัยที่เข้มงวด ไม่เน้นการรายงานผลวิจัยเพื่อการวิจัยในวงจรต่อไปเรื่อยๆ เช่น รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Stephen Kemmis และคณะจากมหาวิทยาลัย Deakin ของออสเตรเลียหรือรูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการของ John Elliott และคณะซึ่งทำในประเทศอังกฤษ เป็นต้น

²⁷ชัยพจน์ รักษาม, “การวิจัยในชั้นเรียน”, การวิจัยทางการศึกษา, ปีที่ 2 ฉบับที่ 4, (ม.ย. 2538) : 38-47.

²⁸วิจารณ์ พานิช, การบริหารงานวิจัยแนวคิดจากประสบการณ์, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2546), หน้า 106.

2. ประเภทวิจัยเชิงวิชาการ การวิจัยในชั้นเรียนประเภทนี้ มุ่งเน้นทำการวิจัยที่ต้องการแสวงหาคำตอบหรือนวัตกรรมเพื่อใช้ในชั้นเรียน หรือสามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนอื่นๆ ได้ด้วย ดังนั้นจึงเป็นวิธีการที่เข้มงวดมากขึ้น หรือเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น²⁹

รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบคือ

1. การวิจัยสำรวจ เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบ โดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากนัก เป็นการสำรวจประเด็นที่อยากรู้ แล้วออกแบบไปหาคำตอบ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาลักษณะ เป็นความจริงตามสภาพในเรื่องนั้นๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่มีอยู่ในสภาพนั้นๆ เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียน สำรวจชุมชน และสำรวจ ปัญหาการเรียนการสอน เป็นต้น

2. การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป เช่น ศึกษาวิธีการสอนของครูกับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน

3. การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับสองแบบแรก ในช่วงสถิตินั้น การวิจัย เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัวสัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกัน หรือไม่ หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษาเหตุและผลในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลองเช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียน ทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

4. การวิจัยแบบทดลอง เป็นการวิจัยทดลองแบบหนูตะเภา โดยกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง การวิจัยแบบนี้ทางสังคมศาสตร์ มักจะมีจุดอ่อนมากเกี่ยวกับการควบคุมตัวแปรเพราะ มนุษย์ไม่เหมือนสัตว์อื่นๆ ซึ่งกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยสามารถกำหนดค่าต่างๆ ของตัวแปรอิสระได้ตาม ต้องการ แล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตาม การวิจัยแบบทดลองมี 2 ประเภทคือ ทดลองใน ภาคนาม และการทดลองในสภาพธรรมชาติ

5. การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนาเป็นการวิจัยเด็กเพียงกลุ่มเดียวไม่ต้องไปเปรียบเทียบ วิธีการสอนแบบดั้งเดิมกับวิธีสอนใหม่ คิดวิธีสอนแบบใหม่มาแล้วพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ และเมื่อ

²⁹ประวิตร เอราวรณ, การวิจัยในชั้นเรียน, อ่างแล้ว, หน้า 113.

สอนเสร็จแล้ว สํารวจความเข้าใจ คูพื้นฐานปัญหาเอามาปรับปรุงใหม่ สอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไปประยุกต์ไปเรื่อยๆ³⁰

กล่าวโดยสรุป รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน มีรูปแบบดังนี้ การวิจัยเชิงสำรวจซึ่งเป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบโดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากนัก การวิจัยหาความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป การวิจัยเปรียบเทียบ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับสองแบบแรก ในช่วงสัปดาห์นั้น การวิจัยเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัวสัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ การวิจัยแบบทดลอง เป็นการวิจัยทดลองแบบหนูตะเภา โดยกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองและการวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา เป็นการวิจัยเด็กเพียงกลุ่มเดียว ไม่ต้องไปเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบดั้งเดิมกับวิธีสอนใหม่ คิดวิธีสอนแบบใหม่มาแล้วพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ โดยมีเป้าหมายของการวิจัยที่สำคัญอยู่ 2 ประการคือ การค้นหาคำตอบจากปัญหาหรือข้อสงสัยของครูและการคิดค้นนวัตกรรมและพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.5 กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน

ลำออง สีหาพงษ์ กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ต้องทำงานอย่างเป็นระบบ และได้เสนอขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การกำหนดปัญหาหรือระบุปัญหาหรือกำหนดความต้องการ
- 2) การเตรียมงาน/การวางแผน
- 3) การลงมือ/การปฏิบัติตามแนวทาง หรือแผนที่กำหนดหรือตามเค้าโครงการวิจัย
โครงการ โครงการหรือแนวปฏิบัติที่เตรียมไว้
- 4) การติดตาม กำกับ ปรับปรุง สรุปผล³¹

ประวิตร เอรารวรรณ์ ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบคือเริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติตามแผนแล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการสำรวจสภาพ

³⁰ บัญชา อึ้งสกุล, บทบาทของผู้บริหารที่มีผลต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน, อ้างแล้ว, หน้า 73.

³¹ ลำออง สีหาพงษ์, “การวิจัยในชั้นเรียน”, วิชาการ, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (ก.ค. 2544) : 75 - 79.

การปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์ปัญหาเหล่านั้นมีสาเหตุมาจากอะไรและสามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในส่วนใดได้บ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อม และบริบทต่างๆ ของโรงเรียน การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว จะนำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

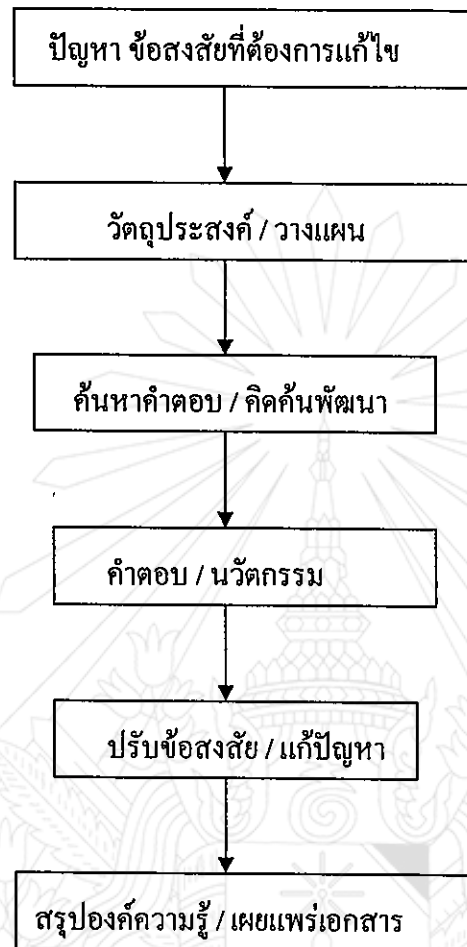
2) การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการ และวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ (Action) ในการค้นหาคำตอบและพัฒนานวัตกรรม และการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา

3) การลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

4) การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดเกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปและวางแผนปรับปรุงใหม่ต่อไป

จากกระบวนการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนมุ่งที่จะแสวงหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมควบคู่ไปกับการนำเอาคำตอบหรือนวัตกรรมนั้นไปใช้แก้ปัญหาคือครูกำลังประสบอยู่ ซึ่งเป็นวงจรต่อเนื่องไม่สิ้นสุด ครูจึงสามารถปรับประยุกต์ให้เข้ากับการทำงานปกติของตนเอง ได้วงจรการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 วงจรการทำวิจัยในชั้นเรียน³²

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนว่า เป็นกระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน และกระบวนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีกระบวนการดังนี้

- 1) การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา
- 2) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิด
- 3) ออกแบบวางแผน และสร้างเครื่องมือวิจัย

³²ประวิตร เอราวรณณ์, การวิจัยในชั้นเรียน, อ่างแก้ว, หน้า 78.

- 4) การรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) สรุปและรายงาน³³

2.2.6 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยในชั้นเรียน

ข้อดีของการทำวิจัยในชั้นเรียน

- 1) การทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว และมีการวางแผนในการทำงาน
- 2) ช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ โดยใช้วิธีการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลการวิจัยรองรับ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ครูจะจัดการเรียนการสอนโดยยึดประสบการณ์เดิม ความรู้เดิมและความสนใจส่วนตัวเป็นหลัก
- 3) ครูสามารถสร้าง และวิเคราะห์ทางเลือกอย่างหลากหลาย และตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีคุณภาพ มีเหตุผลและสร้างสรรค์ เพราะมองทางเลือกได้กว้างขวางและลึกซึ้ง
- 4) ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะสามารถควบคุมกำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของคนได้ดี และ ผลจากการวิจัยจะเป็นรูปธรรมหรือเป็นร่องรอยของผลสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของครู
- 5) นำผลการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบาย หรือมาตรการต่างๆ ของโรงเรียนได้
- 6) ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดของการทำวิจัยในชั้นเรียน

- 1) การทำวิจัยในชั้นเรียนอาจมีข้อจำกัดบางประการที่เกิดขึ้นจากความรู้พื้นฐานด้านการวิจัยของครู ที่ไม่ได้ศึกษาหรือฝึกฝนมาโดยตรง
- 2) การวิจัยในชั้นเรียนต้องอาศัยเวลาในการรอให้เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติและเรียนรู้ตามขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ
- 3) ครูต้องเชื่อมั่นและทุ่มเทเพื่อที่จะเรียนรู้ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาตนเอง ขณะเดียวกันก็ต้องแสวงหาความร่วมมือจากคณะครูในโรงเรียนและการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

³³ กองวิจัยทางการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, “สรุปรายงานการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 5 เรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษา”, วิจัยทางการศึกษา, (พ.ศ. 2530) : หน้า 120 - 125.

4) การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่จำกัดขอบเขตของการศึกษาในกลุ่มประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เรียน ในความรับผิดชอบของครูในบริบทหรือสถานการณ์จำกัดในชั้นเรียน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นจึงต้องพัฒนาคำตอบหรือข้อความรู้ให้ถูกต้องและเป็น

2.2.7 การประยุกต์นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าก็ด้วยประชาชนในชาติได้รับการศึกษาและมีการพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละคน การศึกษาวิจัยจะทำให้เกิดการคิดในสิ่งใหม่ๆ มีผลผลิตทางการศึกษาเกิดขึ้น ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับ การศึกษาของประชาชนที่มีจิตใจรักการค้นคว้า โดยมีแนวทางการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ดังนี้

1) นำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ ใช้ในการวางแผนหรือกำหนดนโยบายการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตร ใช้ปรับปรุงพัฒนางานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ ในส่วนของครูผู้สอนนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียน ได้แก่ ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยตรง ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียน การสอน และใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

2) นำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอนเมื่อครูได้ค้นพบความรู้ใหม่ๆ จากการวิจัยแล้ว ควรมีการเผยแพร่ให้แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงค้นคว้าความรู้ใหม่ที่ลึกซึ้งและมีประโยชน์ต่อไป

3) นำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ เมื่อครูทำการวิจัยในชั้นเรียน ทำให้เป็นการเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการของตนเอง ทำให้มีนวัตกรรม สื่อและวิธีสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดมาตรฐานในการเรียนการสอน ตามระบบประกันคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ นอกจากนี้ครูยังสามารถนำผลงานจากการวิจัยในชั้นเรียน ไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการ หรือปรับปรุงตำแหน่งให้สูงขึ้น โดยผลงานวิจัยนั้นควรมีลักษณะที่สำคัญคือสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครูและบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและผลงานวิจัยนั้นมีรูปแบบการเขียนรายงานที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับ³⁴

2.2.8 ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

สรุปปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการวิจัยในหน่วยงานของจังหวัดในการจัดสัมมนาศึกษานิเทศก์ ดังนี้

³⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 131-133.

1) ปัญหาการเลือกหัวข้อวิจัย เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

- (1) ผู้วิจัยในระดับจังหวัดไม่สามารถทำการวิจัยในรูปแบบที่ต้องการได้เพราะสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดให้วิจัยเชิงทดลองเท่านั้น
- (2) การเลือกปัญหาการวิจัยยังวิเคราะห์ไม่ชัดเจน
- (3) ปัญหาการวิจัยไม่สอดคล้องกับสถานการณ์
- (4) ปัญหาการวิจัย ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น
- (5) ผู้วิจัยทำการวิจัยเรื่องที่ตนเองสนใจและถนัดมากกว่าจะทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียน
- (6) ผู้ร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือ ในการเลือกเรื่องที่จะทำการวิจัย ทำให้ไม่ได้ปัญหาการวิจัยที่เป็นปัญหาจริง

2) ปัญหาการเขียนโครงการวิจัย การเขียนโครงการวิจัยเป็นขั้นตอนสำคัญของการวางแผนการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานวิจัย แต่ผู้วิจัยก็ประสบปัญหาในการเขียนโครงการวิจัยหลายประการ ดังนี้

- (1) การขาดแคลนข้อมูล เอกสารเพื่อการอ้างอิงและค้นคว้า
- (2) การขาดความรู้ในการเขียนโครงการวิจัย
- (3) ไม่มีตัวอย่างในการเขียนโครงการวิจัย

3) ปัญหาในการวางรูปแบบการวิจัย มีสาเหตุ 2 ประการ ดังนี้

- (1) การขาดที่ปรึกษาในการทำวิจัย
- (2) ผู้วิจัยขาดความรู้ในการวางรูปแบบในการวิจัย

4) ปัญหาการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเนื่องจากสาเหตุดังนี้

- (1) ขาดความรู้และไม่มั่นใจในการเลือกใช้ค่าสถิติที่ถูกต้องเหมาะสม
- (2) การขาดที่ปรึกษาทางสถิติ

5) ปัญหาในการวิเคราะห์ข้อมูลมีปัญหาคำคัญดังนี้

- (1) การขาดแคลนเครื่องมือคิดคำนวณที่มีประสิทธิภาพ
- (2) การขาดกำลังคนและมีเวลาจำกัด
- (3) การขาดความรู้ในการคิดคำนวณและการใช้เครื่องมือคิดคำนวณ

6) ปัญหาในการเขียนรายงานวิจัยปัญหาที่สำคัญมีดังนี้

- (1) แหล่งค้นคว้าทางวิชาการในท้องถิ่นมีน้อย ทำให้ขาดแคลนเอกสารอ้างอิงงานวิจัย
- (2) เวลาในการเขียนรายงานการวิจัย มีจำกัด
- (3) การขาดความถนัดและประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย
- (4) หน่วยงานระดับสูงกำหนดรูปแบบมาตรฐานการเขียนไม่ชัดเจน

7) ปัญหาการนำผลการวิจัยไปใช้มีสาเหตุดังนี้

- (1) ผู้บริหาร ไม่ให้การสนับสนุน เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย จึงไม่สนใจในการวิจัย
- (2) บุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ในหน่วยงาน ขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยจึงไม่สนใจในการวิจัย
- (3) ขาดงบประมาณสนับสนุนในการเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปใช้
- (4) ผู้วิจัยไม่แน่ใจ ทำให้นำผลการวิจัยไปใช้อย่างผิดๆ
- (5) ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่มีความมั่นใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

8) ปัญหาความรู้ความสามารถของผู้วิจัยมีสาเหตุหลายประการดังนี้

- (1) ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยน้อย ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัย
- (2) บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการวิจัย ในโรงเรียนมีน้อย
- (3) การขาดแคลนผู้รู้ที่สามารถให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ผู้เรียน
- (4) บุคลากรในระดับโรงเรียนและระดับจังหวัดมีภาระงานหลายด้าน
- (5) บุคลากรมีส่วนร่วมในบางขั้นตอนไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการทำวิจัย ทำให้การทำวิจัย ไม่ดำเนินไปตามธรรมชาติ

9) ปัญหาด้านงบประมาณ

- (1) งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ
- (2) การจัดสรรงบประมาณล่าช้า
- (3) การกระจายงบประมาณทำได้ยากลำบาก³⁵

³⁵สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สรุปปัญหาการดำเนินงานโครงการวิจัยของจังหวัดกรุงเทพมหานคร, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ลาดพร้าว, 2530), หน้า 103.

2.2.9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้การวิจัยในชั้นเรียน มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้านคือ

1) ปัจจัยด้านนักวิจัย ได้แก่ ความรอบรู้ในสังคมรอบด้าน ความรู้เชิงทฤษฎีวิจัย ความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบการวิจัย และความสามารถเชิงวิเคราะห์

- (1) มีความสามารถและรู้จักหาความรู้มาสรุป
- (2) มีความรู้ความสามารถในการปรับปรุง วิธีการหาความรู้ด้วยวิธีต่างๆ
- (3) มีความชำนาญ มีทักษะในการปรับปรุงเครื่องมือวัดผลต่างๆ
- (4) มีความชำนาญ มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้วิธีทางสถิติในการวิเคราะห์

ข้อมูลการนำเสนอข้อมูลและการแปลข้อมูล

- (5) นำผลในการสืบค้น ไปใช้ในการสืบอ้างว่าใช้เมื่อใดและอย่างไร
- (6) มีความสามารถในการสรุป วิเคราะห์ และทำนาย
- (7) มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือเขียนรายงานวิจัย

2) ปัจจัยด้านหน่วยงาน มีองค์ประกอบ 2 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านโครงสร้างของหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยป้อนในแง่ต่างๆ คือ มีศูนย์ข้อมูลที่ดี และพร้อมที่จะหยิบมาใช้

(2) ด้านระบบบริหารของหน่วยงาน มีการจัดการและกระจายบุคลากรตลอดจนทรัพยากรต่างๆ สำหรับการวิจัยอย่างเหมาะสม มีการแบ่งงานและความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีช่องทางหรือเผยแพร่และติดต่อในสายวิจัย

3) ปัจจัยเกี่ยวกับบริบทของการวิจัย ปัจจัยด้านนี้มีความเป็นนามธรรมซึ่งอาจคัดค้านใจไม่ได้ง่ายนักว่ามีความสมบูรณ์มากนัก้อยเพียงใดเป็นส่วนที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการวิจัย ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ แบบแผนการแสวงหาความจริงที่มีมาแต่โบราณความใจกว้างในการรับฟังคำติชม การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการศึกษาตามต้องการของงานวิจัย³⁶

³⁶ สุภางค์ จันทวานิช, “บรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการวิจัยทางการศึกษา”, ข่าวการวิจัยทางการศึกษา, ปีที่ 4 ฉบับ 2 (ก.ย. 2524), หน้า 22-25.

2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรอื่นจำเป็นต้องให้ความสนใจและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิจัยผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำที่มีความสำคัญต่อโรงเรียนอย่างยิ่ง ย่อมจะต้องมีบทบาทเกี่ยวกับการวิจัย ดังนี้

2.3.1 ฐานะผู้นำทางการวิจัย

- 1) สร้างบรรยากาศการวิจัยในโรงเรียน โดย
 - (1) กำหนดการวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียน
 - (2) จัดนิทรรศการและเผยแพร่งานวิจัยครูและนักเรียน
- 2) จัดให้มีหน่วยงานและคณะกรรมการการวิจัยประจำโรงเรียน
- 3) จัดหาทุนการวิจัยโดยการจัดทำงบประมาณประจำปีและแสวงหาแหล่งทุนต่าง ๆ มาใช้
- 4) จัดการฝึกอบรมการวิจัยให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียนให้ดียิ่งขึ้น
- 5) ส่งบุคลากรไปร่วมศึกษาอบรมและกิจกรรมการวิจัยเท่าที่โอกาสอำนวยและให้นำเสนอเผยแพร่แก่บุคคลอื่น
- 6) จัดดำเนินการวิจัยโดยตนเอง อย่างน้อยเข้าร่วมเป็นผู้วิจัยในโครงการวิจัยต่าง ๆ
- 7) ให้รางวัลในรูปแบบต่างๆ แก่ครูและนักเรียนที่มีผลงานวิจัยดี

2.3.2 ฐานะนักวิจัย

- 1) พัฒนาศักยภาพตนเองในการวิจัย โดยศึกษาระดับสูงขึ้นหรือการเข้าร่วมฝึกอบรมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- 2) เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา อย่างน้อยร่วมเป็นผู้วิจัย
- 3) เสนอผลงานวิจัย ทั้งในด้านเอกสาร และการนำเสนอผลการวิจัยในการประชุมทางการ วิจัย³⁷

บทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านด้วยกัน คือ

³⁷ธีระ รุณเจริญ, การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา, อ่างแล้ว, หน้า 72.

1) การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ การจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ มุมค้นคว้างานวิจัยหรือรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ จัดงานเพื่อรับรู้ปัญหา ข้อบกพร่อง จุดเด่นหรือจุดด้อย จนได้จุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาครูให้ทำวิจัย

2) การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำงานวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็น การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลงานครู

3) การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำการวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ ช่วยและส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เปิดโอกาสให้ไปศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จัดให้มีการอบรม หรือประชุม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของครูอย่างต่อเนื่อง

4) ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งของครูผู้ทำวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ ดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้มีความอิสระ กล้าคิด ค้นคว้า แก้ปัญหา หรือพัฒนา อันเป็นความก้าวหน้าของอาชีพครู และให้โอกาสครูผู้มีผลงานการวิจัย มีโอกาสก้าวหน้า ในการทำงาน และนำผลงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น³⁸

การบริหารเพื่อส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียนให้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่มีอยู่ในหน่วยงานนั้น ซึ่งปัจจัยที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ

1. การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนในการบริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนย่อมอยู่ที่ความต้องการของผู้บริหารที่จะเป็นผู้กำหนดคน โยบาย หรือคำสั่งที่ชัดเจน มีการจัดบุคลากร งบประมาณ และวัสดุส่งเสริมการวิจัยที่เหมาะสมคือ

1.1 ผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักในการจูงใจ ได้แก่การสร้างให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่างานที่ปฏิบัติอยู่นั้นน่าสนใจ ทำทหายความสามารถ และอยากทำงานเพิ่มขึ้นหรือยัง ผู้ใต้บังคับบัญชารู้หรือไม่ว่าผู้บริหารคาดหวังอะไรจากเขาในการปฏิบัติงาน และเขาต้องทำอะไร เพื่อให้ถึงมาตรฐานขององค์การที่กำหนดไว้

1.2 ผู้บริหารต้องมีภาพความสำเร็จของงานตลอดแนว และมีการสนองความต้องการที่หลากหลาย ของบุคลากรในองค์การ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่สำคัญคือ การจัดให้มีการประชุม สัมเคราะห์นโยบายร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติ การร่วมกันตรวจความสอดคล้องความสมบูรณ์ของ

³⁸กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สาธิตปทุมวัน, 2544), หน้า 217.

สภาพความสำเร็จในทุกๆ ระดับของงานตั้งแต่ปัจจัยการดำเนินงาน ผลผลิตไปจนถึงผลกระทบการร่วมกันประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของโรงเรียน มีการตกลงร่วมกันว่าจะร่วมกันพัฒนางานของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นสัญญา ทุกคนต้องรักษาคำมั่นสัญญาและกลุ่มต้องช่วยกัน ติดตาม ตรวจสอบช่วยเหลือให้แต่ละโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ตามเกณฑ์ที่สัญญาไว้ตามกำหนดเวลา

1.3 ผู้บริหารต้องมีการเยี่ยมเยียน ไล่ถามและให้กำลังใจ ตลอดจนเสนอแนะนวัตกรรมให้ผู้ปฏิบัติเป็นระยะ

2. การให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบและสามารถทำงานในโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพให้การยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นมนุษย์ จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปอยู่ในสถานะที่อยากทำงาน ซึ่งจะ使人เกิดความรู้สึกที่ว่า

2.1 งานที่ทำงานเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่ายเป็นสิ่งท้าทายและต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่

2.2 มีอิสรภาพที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และสามารถใช้ความคิดริเริ่ม ของตนเอง ได้อย่างเต็มที่

2.3 มีส่วนร่วมใ้การทำงานให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกลุ่มหรือหน่วยงาน

2.4 ได้รับการยอมรับนับถืออย่างจริงจังในผลสำเร็จของงานที่ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา

2.5 การทำงานนั้น ทำให้ผู้ทำเกิดการพัฒนาตนเอง ได้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผู้บริหารจะต้องทำให้คนแต่ละบุคคลในหน่วยงานมีความรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการสนับสนุนในความสำคัญของตนแล้ว เชื่อว่าจะใช้ความสามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างเต็มที่

3. การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียน ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียน การสอน การนำการวิจัยเข้าไปช่วย ให้การเรียนการสอนและผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนได้ และนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ทันเวลาและถูกต้อง ตามสภาพปัญหาและความจริง และมีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู ควบคู่กันไปซึ่งจำเป็นต้องส่งเสริมและปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และทุกคนจะต้องศึกษาและทดลอง

4. การมีความรับผิดชอบต่อครูที่ทำวิจัยในโรงเรียนความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยให้เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ เป็นภาระผูกพันที่จะปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจและเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องรายงาน และพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ

ได้เสมอ ความรับผิดชอบของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถเพิ่มขึ้นนั้นมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูทดลอง วิจัยเทคนิคการสอนวิธีให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรมสาธิตวิธีการสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบต่างๆ อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดโครงการให้ครูใน โรงเรียนสลับเปลี่ยนกันเยี่ยมเยียนชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ การประเมินเกี่ยวกับปัญหาการสอน ประเมินผลและติดตามผลการประชุมปฏิบัติงาน การประชุมปรึกษา ปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หากวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อ โดยไม่ให้เสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาว่าง พอที่จะเข้าร่วมประชุมอภิปรายปัญหาการสอน ให้ครูมีเวลาสำหรับการสอนมากขึ้น ให้มีส่วนร่วมในการเลือก สอดทัศนวิสัยและอุปกรณ์การสอนอื่นๆ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ หรือบทความเกี่ยวกับวิชาครู เพื่อปรับปรุงการสอน ประชุมครูเพื่อประเมินผลการเยี่ยมเยียนห้องเรียนและจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะและ ค่าที่พักให้ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

5. การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในโรงเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของข้าราชการครูด้านหนึ่งซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารบุคคลโดยยึดหลักกันมาตั้งแต่ดั้งเดิม ว่าเป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วย เนื่องจากบำเหน็จที่บุคคลมีความพึงพอใจเท่านั้น จึงสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จะดูได้จากเงินเดือน ความมั่นคง สภาพการปฏิบัติงาน ความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ลักษณะของรูปแบบของการปกครองบังคับบัญชา โอกาสที่จะมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงานและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ฐานะสำคัญทางสังคม การมีโอกาสประกอบกิจกรรมที่มีคุณค่า สภาพการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การใดก็ตาม ควรมีการให้บำเหน็จรางวัล การเลื่อนขั้นตำแหน่งแก่ผู้ปฏิบัติงานที่ดีเยี่ยมเป็นเครื่องจูงใจให้ บรรดาผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน มีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความขยันขันแข็ง มีความมั่นใจ และขยัน กาลังใจที่ดีอันเป็นหลักของการให้บำเหน็จความดีความชอบแก่ข้าราชการ เพราะการให้บำเหน็จความดีความชอบ เป็นระบบของการประเมินผลจัดทำขึ้นเพื่อหาคุณค่าของบุคคลในแง่ของการปฏิบัติงานและสมรรถภาพในการพัฒนา

ตนเอง โดยปกติผู้พิจารณา คือผู้บังคับบัญชาโดยตรง การพิจารณาผลงานไม่อาจทำเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงิน และไม่จำเป็นต้องอาศัยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น³⁹

6. ทำไมครูจึงไม่ทำการวิจัยในชั้นเรียน ทำไมครูจึงทำวิจัยไม่ได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรทำอย่างไรการแก้ปัญหานี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้เวลาและความพยายามพอสมควร และควรดำเนินการ ดังนี้

6.1 ค้นหาปัญหา ผู้บริหารต้องทราบก่อนว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริงสำหรับครูที่ไม่ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งอาจจะพบปัญหาดังนี้

- 6.1.1 ครูไม่มีความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน
- 6.1.2 ครูไม่เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน
- 6.1.3 ครูเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก
- 6.1.4 ขาดผู้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 6.1.5 ขาดเอกสารงานวิจัยให้ครูดูเป็นแบบอย่าง
- 6.1.6 ครูไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน

7. การแก้ปัญหา จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นปัญหาที่สำคัญทำให้ครูไม่ทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ดังนี้

7.1 ปัญหาครูไม่มีความรู้เรื่องวิจัยในชั้นเรียน ปัญหานี้ผู้บริหารควรมีการวางแผนแก้ไขโดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูในโรงเรียน ส่วนวิทยากรที่จะให้การอบรมก็เชิญศึกษานิเทศก์ หรือเชิญอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ

7.2 ปัญหาครูไม่เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน ควรจะชี้แจงให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนผลจากการในชั้นเรียน ร่วมกับการชี้แจงเหตุผลของผู้บริหารจะทำให้ครูเห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น และนอกจากนี้ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูได้ทราบว่า และนอกจากนี้ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูได้ทราบว่า ระยะเวลาที่เราได้เสียไปกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการแสดงถึงการพัฒนาตนเอง เพื่อทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่ง เพื่อให้ได้รับการยกย่องเป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบ และครูแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งจะแสดงให้เห็นศักยภาพ และความก้าวหน้าในหน้าที่ ทางราชการแก่ตัวครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเอง สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้ครูได้เห็นถึงคุณค่าของการทำวิจัยในชั้นเรียน

³⁹ บัญชา อึ้งสกุล, บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน, อ่างแล้ว, หน้า 90-93.

7.3 ปัญหาครูเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยากปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพราะครูส่วนใหญ่ไม่เคยทำการวิจัยในชั้นเรียนมาก่อน และที่สำคัญ ครูไม่เคยเห็นแบบอย่างรายงาน การวิจัยในชั้นเรียน และคิดว่ายังเป็นเรื่องใหม่ ยากที่จะทำการศึกษาเข้าใจ ส่วนนี้เป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำความเข้าใจกับครูถึงการทำให้วิจัยในชั้นเรียน ให้กำลังใจ ในแง่คิดว่าการทำ วิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องไม่ใช่เรื่องยาก แต่ใช้เวลาสำหรับการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริงแบบค่อย เป็นค่อยไป โดยรายงานการวิจัยที่เขียนเป็นรูปเล่มนั้น ไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ เท่ากับงาน วิทยานิพนธ์ เขียนรายงานเพียงไม่กี่หน้า หรือหน้าเดียวก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ซึ่งการชี้แจง จะทำให้คลายกังวลให้กับครูผู้ที่คิดจะทำการวิจัยในชั้นเรียนได้

7.4 ปัญหาไม่มีผู้ให้คำแนะนำให้คำปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหานี้แก้ได้ โดยผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นแกนนำให้ครู ได้มีการทำงานวิจัยเป็นทีม หรือทำงานวิจัยร่วมกัน แต่ถ้าโรงเรียนมีครูจบปริญญาโท ก็สามารถให้ครูผู้นั้นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแกนนำในการทำวิจัยใน ชั้นเรียนของครู

7.5 ปัญหาครูไม่มีเอกสารงานวิจัยเป็นแบบอย่าง ปัญหานี้ผู้บริหารควรให้คำแนะนำ โดย ให้ครูได้มีโอกาสศึกษาตัวอย่าง รายงานวิจัยต่างๆ จากวารสารต่างๆ และจากวิทยานิพนธ์ทาง การศึกษาผลงานวิชาการของอาจารย์ 3 หรือรายงานการวิจัยทางการศึกษาซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ และถือเป็นแบบอย่างได้ โดยชี้แนะให้ศึกษาวิธีการ ขั้นตอนดำเนินการ และเขียนรายงานการวิจัย ควรชี้แจงให้ครูทราบว่า การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนควรเขียน โดยมีรูปแบบที่รัดกุม หาก ผู้บริหารสามารถจัดหารายงานการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้เห็นรูปแบบที่ชัดเจน ก็จะเป็นการดี เพื่อ ครูจะได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนได้เร็วขึ้น

7.6 ปัญหาครูไม่มีเวลาที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน ปัญหานี้ผู้บริหาร โรงเรียนมีส่วนช่วยได้ มาก และขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีของแต่ละคนที่จะจัดเวลาให้ครู ได้มีเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียนและ ผู้บริหาร โรงเรียนสามารถแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ชั้นเตรียมการ มีการประชุมชี้แจงครูในเรื่อง การทำวิจัยในชั้นเรียน ประสานงาน กับวิทยากรเพื่อให้ความรู้ พร้อมทั้งเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์

2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูทราบ ถึงวิธีการทำวิจัย เห็นคุณค่าและความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ที่มีต่อการแก้ปัญหาและ พัฒนาการเรียน การสอน ซึ่งนอกจากจะเกิดประโยชน์กับนักเรียนโดยตรงแล้ว ยังเกิดประโยชน์กับ ครูผู้ทำวิจัยเป็นอย่างมากด้วย

3) สร้างครูผู้นำทางการวิจัย เนื่องจากถึงแม้จะมีการดำเนินการอบรมให้ความรู้เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนแล้วก็ตาม ก็คงเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน ให้ออกมาเป็น

รูปธรรม เพราะปัญหาในการทำวิจัยนั้นมีมาก โดยเฉพาะครูซึ่งไม่เคยผ่านการทำวิจัยมาก่อน ก็ยังเป็นเรื่องยากมากที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรจะดำเนินการ โดยสร้างครูผู้นำในการทำวิจัยจำนวนประมาณ 10 คน สำหรับในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ หรือขนาดกลางสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสามารถใช้ครูทั้งโรงเรียนได้เลยโดยไม่จำเป็นต้องสร้างครูผู้นำทางการวิจัย

4) ทำวิจัยร่วมทุกสัปดาห์หรือทุกสองสัปดาห์จัดให้ครูผู้นำทางการวิจัยประชุมปฏิบัติการ ทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ประสานงานหรือหากเป็นผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้สอนคอยประสานงานด้วยตนเองก็จะเป็นการดี โดยดำเนินการร่วมกันตามขั้นตอน ดังนี้

(1) วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน และแยกเฉพาะปัญหาของแต่ละคน พร้อมกับจำนวนวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(2) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียนซึ่งจะช่วยให้ครูได้รู้ และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ได้จากข้อ 4.1 และได้แนวทางในการดำเนินการวิจัยต่อไป

(3) เขียนโครงการวิจัยหรือ แผนปฏิบัติการวิจัยซึ่งครูจะได้มีแบบแผนดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ

(4) สร้างนวัตกรรมที่จะใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอน ตามปัญหาที่ได้จากข้อ 4.1 และหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม

(5) ออกแบบการทดลอง ซึ่งเป็นการกำหนดรูปแบบเพื่อพิสูจน์ว่านวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพหรือไม่ ในเบื้องต้น ควรใช้รูปแบบง่ายๆ และเชื่อมั่นได้ คือกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการวัดผล 2 ครั้ง คือก่อนและหลังการทดลอง

(6) สร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนำไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

(7) ทดลองใช้นวัตกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูล

(8) วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน โดยมีครูหมวดคณิตศาสตร์ให้ความช่วยเหลือ

(9) สรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย

5) การขยายผล การขยายผลนั้นผู้บริหาร โรงเรียนควรจัดให้ครูผู้ซึ่งทำการวิจัยใน ชั้นเรียนไปแล้ว หรือครูผู้นำในการวิจัยเป็นแกนนำในการให้ครูในหมวดวิชาต่างๆ ทำการวิจัยใน ชั้นเรียน

โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเป็นหมวดวิชา และดำเนินการตามขั้นตอนในข้อ 4 ข้างต้น ก็จะช่วยให้ครู
ในโรงเรียนทำการวิจัยในชั้นเรียนได้เพิ่มมากขึ้น และทำการวิจัยได้ทุกคนต่อไป⁴⁰

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูระดับประถมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่
เกี่ยวข้องดังนี้

อนันต์ ยิ่งนอก ได้ศึกษา การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการ
ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1) ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลต่อการวิจัยในชั้นเรียน
โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” คือการให้ความสำคัญกับ
การวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนเผยแพร่ผลงานวิจัย การให้การยอมรับครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน
และการส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียนและส่งเสริม
ให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน การวางแผนในการปรับปรุงการดำเนินการวิจัย
ในชั้นเรียน และการจัดสรรงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

2) ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานการส่งเสริม
การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ใน
ระดับ 0.5⁴¹

บุญมี ปะพะวะ ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลต่อการส่งเสริม
การวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน

⁴⁰มนัส ไชยศักดิ์, “ผู้บริหาร โรงเรียนกับการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน”, วิชาการ, ปี
ที่ 3 ฉบับที่ 5 (ก.ค. 2544), หน้า 53-56.

⁴¹อนันต์ ยิ่งนอก, “การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริม
การวิจัยในชั้นเรียน”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น) 2544, 180 หน้า.

ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนอยู่ในระดับ “ปานกลาง” แต่ส่งเสริมให้ครูมีตำแหน่งหน้าที่การงานก้าวหน้าอยู่ในระดับ “มาก”⁴²

เพลินพิศ ดาศักดิ์ ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า

1) บทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา

(1) ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้นการนำผลการวิจัยไปใช้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

(2) ผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นที่ ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้นด้านการกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก”

(3) ครูผู้สอน มีความเห็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติโดยภาพรวม อยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยไปใช้

2) ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้าน ทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยใน ชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁴³

ลัสดา กองคำ ได้ศึกษา การศึกษาสภาพสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่า ผู้บริหาร

⁴²บุญมี ปะพะวะ, “บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ขอนแก่น), 2541, 172 หน้า.

⁴³เพลินพิศ ดาศักดิ์, “บทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2546, 196 หน้า.

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่การให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย เปิดโอกาสให้ครูไปค้นคว้าแหล่งข้อมูลต่าง ๆ⁴⁴

กานดา พูนลาภทวี และวรรณดี แสงประทีปทอง ได้ศึกษา การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูใน โครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ ได้เสนอแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คือ กำหนดเป็น นโยบายและแผนงานของโรงเรียนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน⁴⁵

ทักษิณ เชื้อสูง ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดง บทบาทในฐานะนักวิจัย อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ส่วนบทบาทในฐานะผู้นำในการวิจัย แสดง บทบาทในระดับ “ปานกลาง” เช่นเดียวกัน ยกเว้น การส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรม ได้แสดง บทบาทในระดับ “มาก”⁴⁶

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้เห็น คุณประโยชน์ในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนขั้นตอน กระบวนการปัญหาและปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยที่บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาจะทำให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป

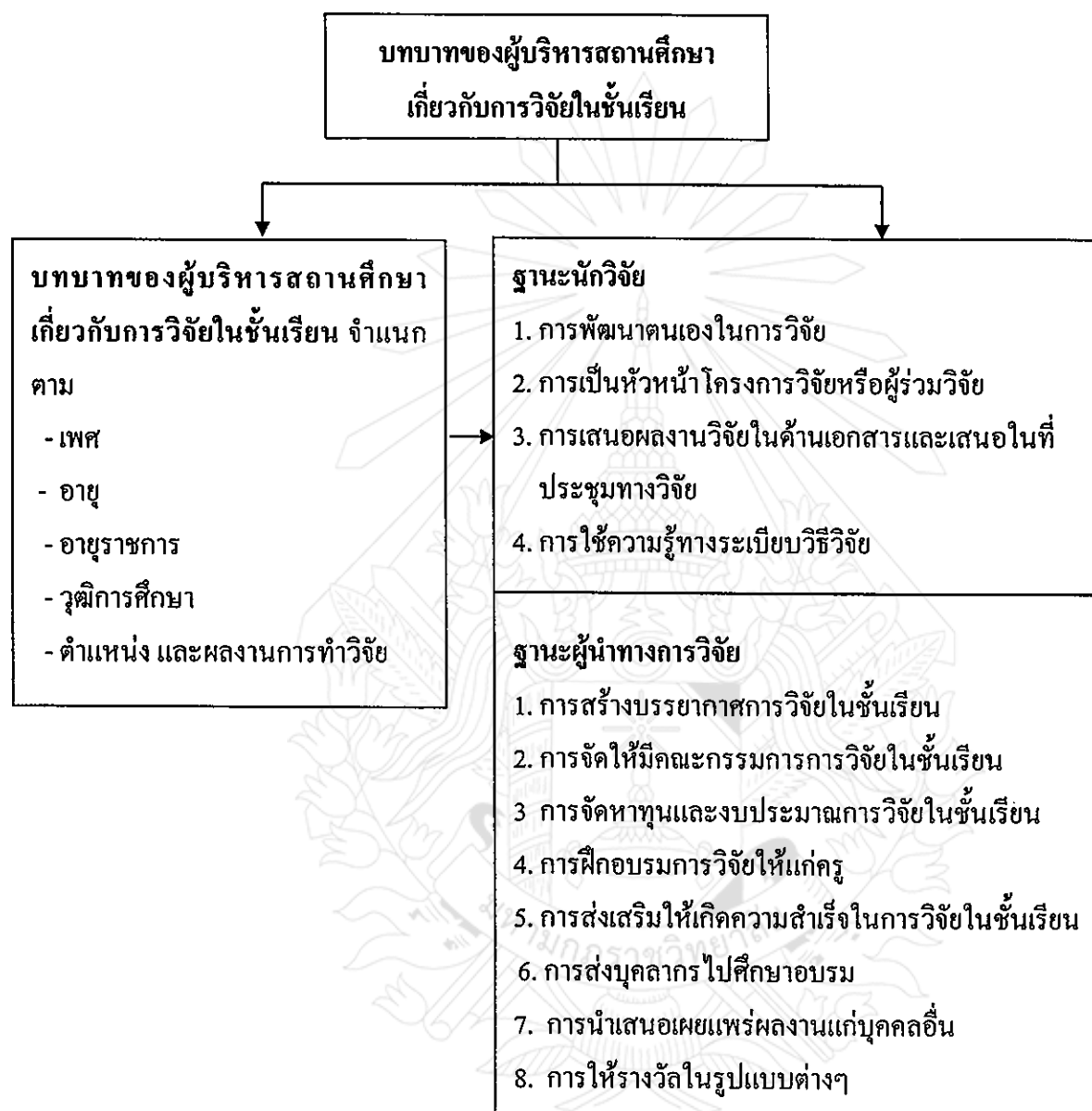
⁴⁴ ลีสดา กองคำ, “การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2541, 201 หน้า.

⁴⁵ กานดา พูนลาภทวีและวรรณดี แสงประทีปทอง, การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูใน โครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน, (กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว, 2545), หน้า 78.

⁴⁶ ทักษิณ เชื้อสูง, “บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2547, 80 หน้า.

2.5 กรอบแนวคิดการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีกรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการศึกษา⁴⁷

⁴⁷ บัญชา อึ้งสกุล, บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน, อ้างแล้ว, หน้า 59.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

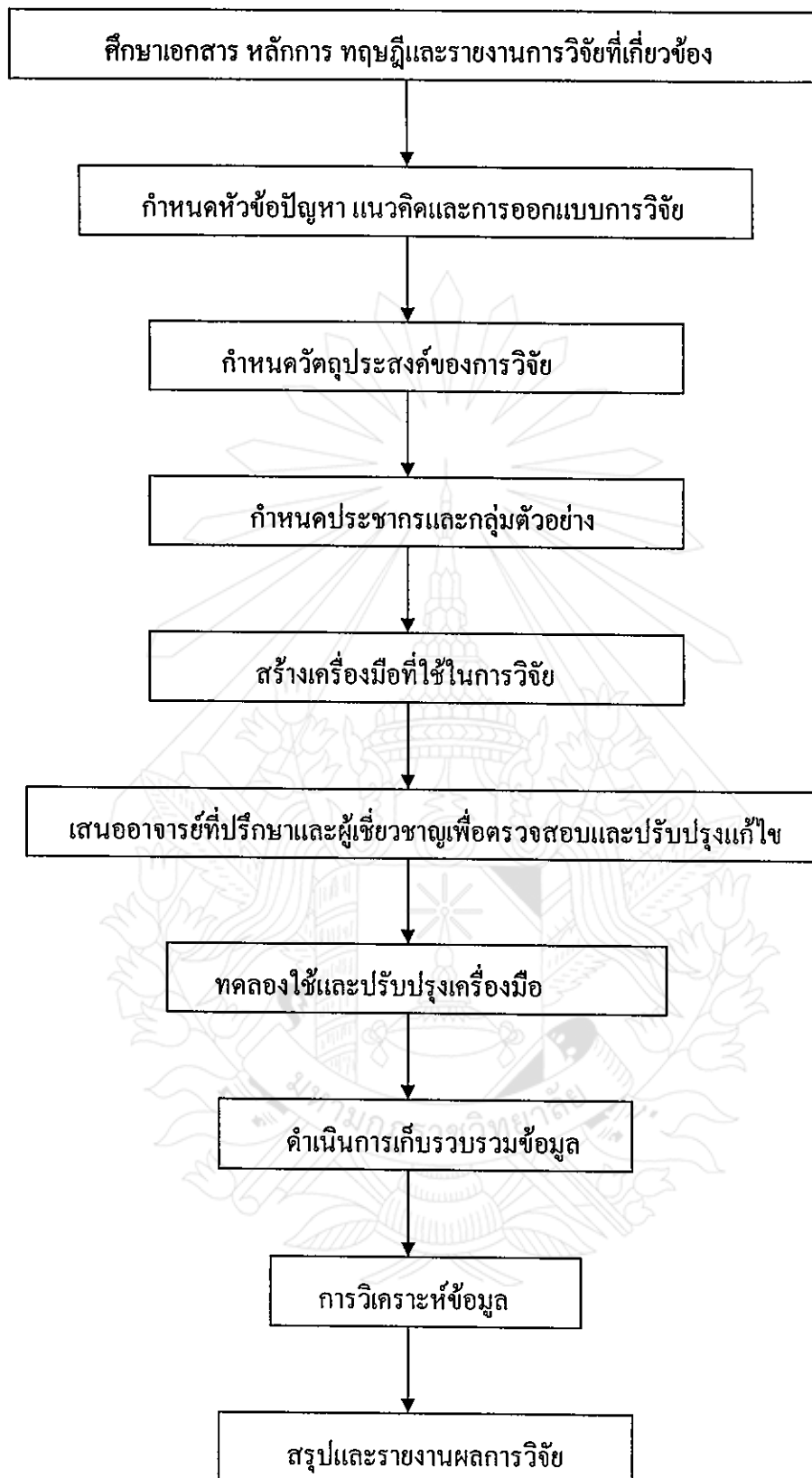
การศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

- 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
- 3.2 ตัวแปรที่วิจัย
- 3.3 กำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่าง
- 3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้วิจัย
- 3.5 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดหัวข้อปัญหา แนวคิดและการออกแบบการวิจัย
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 4) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 5) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 6) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- 7) ทดลองใช้และปรับปรุงเครื่องมือ
- 8) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 9) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 10) สรุปและรายงานผลการวิจัย

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ตัวแปรที่วิจัย

3.2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะนักวิจัย

3.2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการวิจัย

3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากรที่ศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 195 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,837 คนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,032 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

(1) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง R.V.Kerjcie & D.W. Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 377 คน¹ แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละอำเภอ เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมือง	137	25	1,392	258	1,529	284
บ้านฝาง	38	7	268	50	306	57
พระยืน	20	4	177	33	197	37
รวม	195	36	1,837	341	2,032	377

¹ ประยูร อาษานาม, คู่มือวิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2, (ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541), หน้า 170.

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

3.4.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษาการวิจัยในชั้นเรียน
- 3) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการวิจัยในชั้นเรียน
- 4) กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือในการศึกษา
- 5) สร้างเครื่องมือในการศึกษา (แบบสอบถามความคิดเห็น) เสนออาจารย์ที่ปรึกษา
- 6) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
- 7) นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)
- 8) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
- 9) สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

3.4.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาได้ปรับปรุงมาจากรายงานการศึกษาอิสระของนายทักษิณ เชื้อสูง รายงานอิสระ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต พ.ศ. 2549 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ อาชีพราชการ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และผลงานการทำวิจัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของบุญชม ศรีสะอาด เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

1. ฐานะนักวิจัย

1.1 พัฒนาศักยภาพตนเองในการวิจัยโดยการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น หรือเข้าร่วมการอบรมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

- 1.2 เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย/เป็นผู้ร่วมวิจัย
- 1.3 เสนอผลงานวิจัยทั้งในด้านเอกสารและนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุม
- 1.4 การใช้ความรู้ทางระเบียบวิธีวิจัย

2. ฐานะผู้นำการวิจัย

- 2.1 การสร้างบรรยากาศการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.2 การจัดให้มีคณะกรรมการวิจัยประจำโรงเรียน
- 2.3 จัดหาทุนการวิจัยโดยจัดทำงบประมาณประจำปีและแสวงหาแหล่งทุนต่างๆ มาใช้
- 2.4 จัดการฝึกอบรมการวิจัยให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้วิจัยในชั้นเรียนให้ดียิ่งขึ้น
- 2.5 ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.6 ส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมและกิจกรรมการวิจัยเท่าที่โอกาสอำนวยและนำเสนอ
เผยแพร่แก่บุคคลกรอื่น
- 2.7 จัดดำเนินการวิจัยโดยตนเอง อย่างน้อยเข้าร่วมเป็นผู้วิจัยในโครงการวิจัย
- 2.8 ให้รางวัลในรูปแบบต่างๆ

3.4.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

(1) ทหาความตรง (Validity) โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบด้านความตรงในเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) และความสมบูรณ์ของคำชี้แจง (Complete)

(2) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Efficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.96

(3) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบ แล้วจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองมีขั้นตอน
ดำเนินการ ดังนี้

(1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต อีสาน ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ถึงผู้บริหาร โรงเรียน ประถม ศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

(3) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปประมาณ 2 สัปดาห์ ทั้งหมด 377 ฉบับ ไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองได้รับคืน 358 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.96

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ นำมาวิเคราะห์โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Window ดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในตารางประกอบคำบรรยายความเรียง

2) ข้อมูลที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา กับการวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) ข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.6.2 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การตัดสินที่ได้จากการแจกแจง ความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) โดยส่วนรวมและรายชื่อของ คำถาม เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการวิจัยในชั้นเรียน ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การ แปลผลข้อมูล ดังนี้²

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

²บุญชม ศรีสะอาด, หลักการวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยา
สาส์น, 2535), หน้า 101.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เขต 1 มีวิธีการ การแปลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาจะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในในฐานะนักวิจัย

4.3 ผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะผู้นำการวิจัย

4.4 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ดังรายละเอียด ในตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา

สถานภาพ	จำนวน(N=36)	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	25	69.44
2) หญิง	11	30.56
รวม	36	100
อายุ		
1) 31 – 40 ปี	3	8.33
2) 41 – 50 ปี	24	66.67
3) 51 ปีขึ้นไป	9	25.00
รวม	36	100
อายุราชการ		
1) 11 - 15 ปี	5	13.89
2) 16 - 20 ปี	20	55.56
3) 21 ปีขึ้นไป	11	30.55
รวม	36	100
วุฒิทางการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	19	52.78
2) ปริญญาโท	16	44.44
3) ปริญญาเอก	1	2.78
รวม	36	100
ผลงานการทำวิจัย		
1) มี 1 เรื่อง	8	22.22
มี 2 เรื่อง	4	11.11
2) ไม่มี	24	66.67
รวม	36	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69.44 มีอายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีอายุราชการ 16- 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.56

มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.78 และ ไม่มีผลงานการทำวิจัย คิดเป็นร้อยละ 66.67

ตารางที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูผู้สอน

สถานภาพ	จำนวน(N=322)	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	137	42.55
2) หญิง	185	57.45
รวม	322	100
อายุ		
1) 20 – 30 ปี	38	11.80
2) 31 – 40 ปี	46	14.29
3) 41 – 50 ปี	134	41.61
4) 51 ปีขึ้นไป	104	32.30
รวม	322	100
อายุราชการ		
1) น้อยกว่า 6 ปี	17	5.28
2) 6 - 10 ปี	21	6.52
3) 11 - 15 ปี	73	22.67
4) 16 - 20 ปี	122	37.89
5) 21 ปีขึ้นไป	89	27.64
รวม	322	100
วุฒิทางการศึกษา		
1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	1.24
2) ปริญญาตรี	257	79.82
3) ปริญญาโท	61	18.94
รวม	322	100

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน(N=322)	ร้อยละ
ผลงานการทำวิจัย		
1) มี 1 เรื่อง	138	42.85
มี 2 เรื่อง	38	11.80
มี 3 เรื่อง	10	3.11
2) ไม่มี	136	42.24
รวม	322	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.45 มีอายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.61 มีอายุราชการ 16- 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.89 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.82 และมีผลงานการทำวิจัย โดยมีผลงานมากที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.85

4.2 ผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ในฐานะนักวิจัย

ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ในฐานะนักวิจัย แสดง ได้ดังตารางที่ 4 - 8

ตารางที่ 4 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะ
นักวิจัย โดยภาพรวม

การปฏิบัติตามบทบาทผู้บริหาร สถานศึกษาเกี่ยวกับ การวิจัยในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาตนเองในการวิจัย	3.84	0.88	3.89	0.85	3.87	0.85	มาก
2. ด้านการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย หรือร่วมวิจัย	3.34	0.88	3.48	0.68	3.44	0.75	ปานกลาง
3. ด้านการเสนอผลงานวิจัยในด้าน เอกสารและเสนอในที่ประชุมทาง วิจัย	1.98	0.48	2.13	0.42	2.08	0.44	น้อย
4. ด้านการใช้ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย	3.18	1.07	3.31	0.77	3.26	0.87	ปานกลาง
รวม	3.09	0.71	3.20	0.50	3.16	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ
“ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ด้านการพัฒนาตนเอง
ในการวิจัย ส่วนด้านการเสนอผลงานวิจัยในด้านเอกสารและเสนอในที่ประชุมทางวิจัย
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 5 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะ
นักวิจัย ด้านการพัฒนาตนเองในการวิจัย

ด้านการพัฒนาตนเองในการวิจัย	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี	4.09	1.30	4.08	1.05	4.06	1.12	มาก
2. การเข้ารับการอบรม สัมมนา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	3.82	0.79	3.85	0.91	3.84	0.86	มาก
3. การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน	3.79	0.98	3.83	0.83	3.81	0.87	มาก
4. การไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีผลงานด้านการวิจัยในชั้นเรียน	3.64	1.01	3.66	1.05	3.65	1.02	มาก
รวม	3.84	0.98	3.85	0.92	3.84	0.85	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ “มาก” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีผลงานด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ตารางที่ 6 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในสถานะ
นักวิจัย ด้านการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย หรือร่วมวิจัย

ด้านการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย หรือร่วมวิจัย	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่มการ วิจัยด้วยตนเอง	3.45	0.82	3.55	0.72	3.52	0.75	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวหน้า โครงการวิจัย	3.27	1.27	3.50	0.76	3.42	0.56	ปาน กลาง
3. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับ คณะวิจัยร่วมกับครูผู้สอน	3.55	1.13	3.55	0.83	3.55	0.52	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับ คณะวิจัยดำเนินการจนสำเร็จ	3.09	0.94	3.35	0.67	3.26	0.77	ปาน กลาง
รวม	3.34	0.88	3.49	0.68	3.44	0.75	ปาน กลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ
“ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะวิจัยร่วมกับครูผู้สอน ส่วน
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะวิจัยดำเนินการจนสำเร็จ

ตารางที่ 7 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในฐานะ
นักวิจัย ด้านการเสนอผลงานวิจัยในด้านเอกสารและเสนอในที่ประชุมทางวิจัย

ด้านการเสนอผลงานวิจัยในด้าน เอกสารและเสนอในที่ประชุมทางวิจัย	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลงานการ วิจัยเผยแพร่ทางเอกสารของ โรงเรียน เช่น วารสาร แผ่นพับ จัดบอร์ด จัดประชุม การสัมมนา	2.00	0.63	2.35	0.67	2.23	0.56	น้อย
2. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลงานการ วิจัยเผยแพร่ในเอกสารของ หน่วยงานอื่น	2.09	0.54	2.20	0.52	2.16	0.52	น้อย
3. ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมเสนอ ผลงานการวิจัยที่สถาบันทาง การศึกษาอื่นจัดขึ้น	2.09	0.54	2.00	0.56	2.03	0.55	น้อย
4. ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอผลงาน การวิจัยในวารสารและเข้าร่วม ประชุมทางการวิจัยอย่างต่อเนื่อง	1.73	0.65	2.00	0.79	1.90	0.75	น้อย ที่สุด
รวม	1.98	0.48	2.14	0.43	2.09	0.44	น้อย

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานอยู่ใน
ระดับ “น้อย” ยกเว้น ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอผลงานการวิจัยในวารสารและเข้าร่วมประชุม
ทางการวิจัยอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “น้อยที่สุด”

ตารางที่ 8 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะ
นักวิจัย ด้านการใช้ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย

ด้านการใช้ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดหัวข้อ เรื่องการวิจัยด้วยตนเอง	3.27	1.19	3.20	0.83	3.24	0.96	ปานกลาง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาเขียนเค้า โครงการวิจัยด้วยตนเอง	3.18	1.33	3.50	0.89	3.39	1.05	ปานกลาง
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครื่องมือ การวิจัยด้วยตนเอง	3.18	1.17	3.25	1.07	3.23	1.09	ปานกลาง
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ สถิติและแปลผลวิเคราะห์ข้อมูลได้ ถูกต้อง	3.09	1.04	3.40	0.68	3.29	0.82	ปานกลาง
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเขียนรายงาน ผลการวิจัย	3.18	0.87	3.20	0.83	3.19	0.83	ปานกลาง
รวม	3.18	1.07	3.31	0.77	3.26	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเขียนเค้าโครงการวิจัยด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้สถิติและแปลผลวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องและผู้บริหารสถานศึกษากำหนดหัวข้อเรื่องการวิจัยด้วยตนเอง

4.3 ผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะผู้นำการวิจัย

ผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะผู้นำการวิจัย แสดงได้ดังตารางที่ 9 - 17

ตารางที่ 9 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะผู้นำการวิจัย โดยภาพรวม

การปฏิบัติตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การสร้างบรรยากาศในการวิจัยในชั้นเรียน	3.38	0.81	3.45	0.71	3.43	0.73	ปานกลาง
2. การจัดให้มีคณะกรรมการวิจัยในชั้นเรียน	3.31	0.89	3.60	0.62	3.51	0.72	มาก
3. การจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน	3.20	1.24	3.51	0.56	3.40	0.86	ปานกลาง
4. การจัดฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน	3.04	1.15	3.62	0.64	3.41	0.88	ปานกลาง
5. การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน	3.31	1.01	3.72	0.63	3.57	0.79	มาก
6. การส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม	3.42	0.83	3.68	0.65	3.59	0.72	มาก
7. การนำเสนอเผยแพร่ผลงานแก่บุคคลอื่น	3.41	0.65	3.40	0.50	3.40	0.55	ปานกลาง
8. การให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ	3.29	0.84	3.44	0.52	3.39	0.64	ปานกลาง
รวม	3.29	0.86	3.56	0.54	3.46	0.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดให้มีคณะกรรมการการวิจัยใน ชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียนและด้านการส่งบุคลากร ไปศึกษาอบรม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 10 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะผู้นำการวิจัย ด้านการสร้างบรรยากาศในการวิจัยในชั้นเรียน

ด้านการสร้างบรรยากาศในการวิจัย ในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การกำหนดการวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญของโรงเรียน	3.73	0.79	3.45	0.93	3.61	0.88	มาก
2. การจัดสรรงบประมาณให้แก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.45	0.93	3.55	0.83	3.52	0.85	มาก
3. การสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเพียงพอ	3.18	0.87	3.40	0.75	3.32	0.79	ปานกลาง
4. การจัดให้มีการแสดงนิทรรศการเผยแพร่ผลงานด้านการวิจัยของครู	3.18	0.75	3.40	0.75	3.33	0.75	ปานกลาง
5. การจัดให้มีแผนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน	3.36	1.03	3.35	0.88	3.35	0.91	ปานกลาง
รวม	3.38	0.81	3.45	0.71	3.43	0.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากอยู่ 2 ข้อ ได้แก่ การกำหนดการวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญของโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณให้แก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตารางที่ 11 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะ
ผู้นำการวิจัย ด้านการจัดให้มีคณะกรรมการ วิจัยในชั้นเรียน

ด้านการจัดให้มีคณะกรรมการวิจัย ในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ วิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน	3.36	1.03	3.45	0.89	3.42	0.92	ปานกลาง
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยใน ชั้นเรียนของโรงเรียน โดยครูทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วม	3.27	0.79	3.55	0.60	3.45	0.68	ปานกลาง
3. คณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการ วิจัยในชั้นเรียน	3.18	0.87	3.80	0.62	3.58	0.76	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงและ กำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการวิจัยในชั้นเรียนอย่าง ชัดเจน	3.45	1.04	3.75	0.72	3.65	0.84	มาก
5. คณะกรรมการวิจัยในชั้นเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ได้อย่างอิสระ	3.27	1.19	3.45	0.83	3.39	0.95	ปานกลาง
รวม	3.31	0.89	3.60	0.62	3.43	0.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ
“ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากอยู่ 2 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหาร
สถานศึกษาชี้แจงและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน และ
คณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการวิจัยในชั้นเรียน

ตารางที่ 12 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะผู้นำการวิจัย ด้านการจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน

ด้านการจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. การจัดสรรงบประมาณการวิจัยในชั้นเรียนในแผนการบริหารงบประมาณของโรงเรียน	3.18	1.17	3.45	0.60	3.36	0.84	ปานกลาง
2. การจัดสรรงบประมาณได้รับความสะดวกทันต่อการใช้	3.18	1.25	3.45	0.60	3.35	0.88	ปานกลาง
3. ครูผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย	3.19	1.25	3.55	0.60	3.42	0.89	ปานกลาง
4. การสนับสนุนงบประมาณเพียงพอในการทำวิจัย	3.27	1.42	3.60	0.68	3.48	1.01	ปานกลาง
รวม	3.20	1.24	3.51	0.56	3.40	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนับสนุนงบประมาณเพียงพอในการทำวิจัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดสรรงบประมาณได้รับความสะดวกทันต่อการใช้

ตารางที่ 13 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะ
ผู้นำการวิจัย ด้านการจัดฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน

ด้านการจัดฝึกอบรมการวิจัย ในชั้นเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การกำหนดการอบรมการวิจัยใน ชั้นเรียนในแผนปฏิบัติการประจำปี	3.09	1.42	3.60	0.68	3.35	0.91	ปาน กลาง
2. การอบรมการวิจัยในชั้นเรียนตาม แผนที่กำหนดไว้	3.00	1.10	3.50	0.83	3.32	0.94	ปาน กลาง
3. การจัดการอบรมการวิจัยใน ชั้นเรียนมีการสำรวจปัญหาและ ความต้องการของครู	3.00	1.34	3.60	0.88	3.39	1.09	ปาน กลาง
4. ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนด รูปแบบการอบรมการวิจัยใน ชั้นเรียน	3.01	1.18	3.75	0.72	3.48	0.96	ปาน กลาง
5. การอบรมการวิจัยมีวิธีการที่ หลากหลายตรงกับความต้องการ ของผู้สอน	3.09	1.22	3.75	0.55	3.52	0.89	มาก
รวม	3.04	1.15	3.62	0.64	3.41	0.88	ปาน กลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ
“ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการอบรมการวิจัยมีวิธีการที่หลากหลายตรงกับความต้องการ
ของผู้สอน ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอบรมการวิจัย ในชั้น
เรียนตามแผนที่กำหนดไว้

ตารางที่ 14 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะ
ผู้นำการวิจัย ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน

ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จใน การวิจัยในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุน การวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน	3.36	1.03	3.75	0.79	3.61	0.96	มาก
2. การสร้างความตระหนัก ประชุม ชี้แจง ให้ครูทราบถึงความจำเป็นที่ ต้องมีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อ ปรับปรุงการสอน	3.35	1.12	3.74	0.64	3.60	0.99	มาก
3. การสนับสนุน เอกสาร คำราและ งานวิจัยเพื่อเป็นตัวอย่างในการทำ วิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูผู้สอน	3.18	1.08	3.80	0.89	3.58	0.72	มาก
4. การนิเทศ ติดตาม การทำวิจัยใน ชั้นเรียนของครูเพื่อให้ความ ช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.45	1.04	3.55	0.51	3.52	0.84	มาก
5. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อ สะท้อนผลงานการทำวิจัยใน ชั้นเรียน	3.18	1.17	3.75	0.79	3.55	0.88	มาก
รวม	3.31	1.01	3.72	0.63	3.57	0.79	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “มาก” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การนิเทศ ติดตาม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตารางที่ 15 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะ
ผู้นำการวิจัย ด้านการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม

ด้านการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. จัดให้มีแผนพัฒนาครูผู้สอนด้านการวิจัยในชั้นเรียน	3.27	0.90	3.75	0.79	3.59	0.85	มาก
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมด้านการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.55	0.93	3.85	0.81	3.74	0.86	มาก
3. ครูผู้สอนได้รับ โอกาสในการอบรมอย่างเสมอภาค	3.55	0.69	3.60	0.68	3.58	0.67	มาก
4. ผู้บริหารจัดหาแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน	3.27	0.90	3.65	0.67	3.53	0.77	มาก
5. การประเมินผลหลังการเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง	3.45	1.04	3.55	0.76	3.52	0.85	มาก
รวม	3.42	0.83	3.68	0.65	3.59	0.72	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “มาก” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมด้านการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินผลหลังการเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 16 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะผู้นำการวิจัย ด้านการนำเสนอเผยแพร่ผลงานแก่บุคคลอื่น

ด้านการนำเสนอเผยแพร่ผลงาน แก่บุคคลอื่น	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การดำเนินการให้มีการเผยแพร่ งานวิจัยในชั้นเรียน โดยจัดทำแผ่น พับ ใบปลิว วารสารของโรงเรียน	3.36	0.81	3.45	0.76	3.42	0.71	ปานกลาง
2. การประชาสัมพันธ์ผลงานการวิจัย ในชั้นเรียนของครูอย่างสม่ำเสมอ	3.37	0.50	3.46	0.60	3.43	0.76	ปานกลาง
3. การสนับสนุนครูผู้สอนให้นำ ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนไปร่วม จัดนิทรรศการทางวิชาการ	3.64	0.81	3.42	0.57	3.44	0.56	ปานกลาง
4. การจัดทำเนียบนักวิจัยและผลงาน การวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา	3.27	0.90	3.40	0.60	3.35	0.67	ปานกลาง
รวม	3.41	0.65	3.40	0.50	3.40	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนครูผู้สอนให้นำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนไปร่วมจัดนิทรรศการทางวิชาการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดทำเนียบนักวิจัยและผลงานการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา

ตารางที่ 17 การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในฐานะ
ผู้นำการวิจัย ด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ

ด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ	สภาพการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร (n = 36)		ครูผู้สอน (n = 322)		รวม (n = 358)		
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การเปิด โอกาสให้ครูที่มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ได้ศึกษาต่อ	3.36	0.90	3.45	0.60	3.42	0.72	ปานกลาง
2. การให้ความคิดความชอบในการเลื่อนขั้นเงินเดือนแก่ครูที่มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียน	3.18	0.98	3.50	0.69	3.39	0.80	ปานกลาง
3. การยกย่องชมเชยครูผู้ที่มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนในที่ประชุมหรือในหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	3.27	1.03	3.60	0.60	3.48	0.76	ปานกลาง
4. การมอบประกาศเกียรติบัตรให้แก่ครูที่มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียน	3.36	0.81	3.30	0.73	3.34	0.75	ปานกลาง
5. การสนับสนุนให้ครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	3.27	0.65	3.35	0.59	3.32	0.60	ปานกลาง
รวม	3.29	0.84	3.44	0.52	3.39	0.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเปิด โอกาสให้ครูที่มีผลการวิจัยในชั้นเรียนได้ศึกษาต่อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสนับสนุนให้ครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

4.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในชั้นเรียน	จำนวน คน	คิดเป็น ร้อยละ
1. การทำวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นผลดีแก่ครูผู้สอน แต่ต้องทำวิจัยอย่างจริงจัง	65	18.16
2. การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มสอน ไม่มีการจดบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ทำให้เกิดผลดีกับนักเรียน	63	17.60
3. การทำวิจัยขาดการอบรมต่อเนื่อง และยังไม่ชัดเจนในแบบฟอร์ม	62	17.32
4. ครูอยากทำวิจัยแต่อยู่ไกลแหล่งวิชา และวิทยากรที่จะช่วยเหลือแนะนำอย่างจริงจัง เช่น ศึกษาในเทศก์ชำนาญการพิเศษ ศึกษาในเทศก์เชี่ยวชาญ ก็มีมากมาย แต่ก็ไม่ช่วยครูมากเท่าใด	61	17.04
5. ทำงานวิจัยด้วยตนเอง มีประโยชน์ต่อนักเรียนและโรงเรียน ต้องให้ความสำคัญ ความชอบ ขกย่องทั้งค่อนหน้าและลับหลัง	58	16.20
6. ส่งเสริมให้มีการศึกษาคูงานหรืออบรมทุกครั้งที่มีการจัดอบรม	57	15.92
7. ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างแท้จริง	55	15.36
8. ผู้บริหารควรให้ขวัญและกำลังใจกับครูที่มีการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏชัดเจน	54	15.08
9. ผู้บริหารร้องมีการส่งเสริม ติดตามอย่างจริงจังเพื่อเป็นการกระตุ้นครูผู้สอนให้มีความกระตือรือร้นและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และส่งผลดีต่อผู้เรียน	52	14.52
10. สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณให้ครูที่สนใจจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเต็มที่	50	13.97
11. สถานศึกษาควรจัดให้มีการสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเพียงพอเหมาะสม	49	13.69
12. สถานศึกษาควรจัดให้มีการรวบรวมตัวอย่างผลงานวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการเรียนการสอน	48	13.41
13. สถานศึกษาควรจัดให้มีแหล่งวิชาการสำหรับศึกษาค้นคว้างานวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในสถานศึกษา	46	12.85

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในชั้นเรียน	จำนวน คน	คิดเป็น ร้อยละ
14. สถานศึกษาคควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญให้คำปรึกษา และช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	44	12.29
15. ควรจัดให้มีหน่วยงานที่ส่งเสริมและเผยแพร่เกี่ยวกับผลงานการวิจัยในชั้นเรียน	44	12.29
16. โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีการนิเทศติดตาม ดูแลในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด	43	12.01
17. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดหางบประมาณให้โรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ครูทุกคนได้ใช้งบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	42	11.73

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะในการทำวิจัย พบว่า ข้อที่มีค่าร้อยละสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ การทำวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นผลดีแก่ครูผู้สอน แต่ต้องทำวิจัยอย่างจริงจัง การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มสอน ไม่มีการจดบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ทำให้เกิดผลดีกับนักเรียน และ การทำวิจัยขาดการอบรมต่อเนื่อง และยังไม่ชัดเจนในแบบฟอร์ม ส่วนข้อที่มีค่าร้อยละต่ำสุด ได้แก่ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดหางบประมาณให้โรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ครูทุกคนได้ใช้งบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

วิธีดำเนินการศึกษา ประชากรที่ศึกษาเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 195 คน และครูผู้สอน อำเภอเมือง 1,392 คน อำเภอบ้านฝาง 268 คน และอำเภอพระยืน 177 คน รวม 1,837 คน รวมประชากรทั้งหมด 2,032 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2549 ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเลขคู่ของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 377 คน คัดอัตราส่วนของประชากรทั้งหมดกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยตามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชวราชการ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และผลงานการทำวิจัย ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของบุญชม ศรีสะอาดเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด และตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำเครื่องมือ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Efficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.96 แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาเดินทางไปแจกแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ ร่วมมือและชี้แจงจุดประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าและให้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งผู้ศึกษา นำแบบสอบถามไปสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง โดยได้แจกแบบสอบถามไป 377 ฉบับ ประมาณ 2 สัปดาห์ จึงไปปรับแบบสอบถามคืน ได้ฉบับที่สมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 358 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.96 แล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังรายละเอียดคือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

5.1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

1) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร ส่วนใหญ่ เป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69.44 มีอายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีอายุราชการ 16- 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.56 มีวุฒิ การศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.78 และ ไม่มีผลงานการทำวิจัย คิดเป็นร้อยละ 66.67

2) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูผู้สอน ส่วนใหญ่ เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.45 มีอายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.61 มีอายุราชการ 16- 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.89 มี วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.82 และมีผลงานการทำวิจัย โดยมีผลงานมากที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.85

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยใน ชั้นเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ฐานะนักวิจัย

โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ด้านการพัฒนาตนเองในการวิจัย ส่วนด้านการเสนอ ผลงานวิจัยในด้านเอกสารและเสนอในที่ประชุมทางวิจัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านมีรายละเอียดที่นำมาสรุปผลได้ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาตนเองในการวิจัย โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ “มาก” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีผลงานด้านการวิจัยในชั้นเรียน

2) ด้านการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือร่วมวิจัย โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะวิจัยร่วมกับครูผู้สอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะวิจัยดำเนินการจนสำเร็จ

3) ด้านการเสนอผลงานวิจัยในค่านเอกสารและเสนอในที่ประชุมทางวิจัย โดยภาพรวม ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “น้อย” ยกเว้น ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอผลงานการวิจัยในวารสารและเข้าร่วมประชุมทางการวิจัยอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “น้อยที่สุด”

4) ด้านการใช้ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเขียนเค้าโครงการวิจัยด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้สถิติและแปลผลวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องและผู้บริหารสถานศึกษากำหนดหัวข้อเรื่องการวิจัยด้วยตนเอง

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ฐานะผู้นำการวิจัย

โดยภาพรวม การปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดที่นำมาสรุปผลได้ ดังนี้

1) ด้านการสร้างบรรยากาศในการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวม การปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการจัดให้มีคณะกรรมการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากอยู่ 2 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน และคณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการวิจัยในชั้นเรียน

3) ด้านการจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมและ

รายชื่อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนับสนุนงบประมาณเพียงพอในการทำวิจัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดสรรงบประมาณ ได้รับความสะดวกทันต่อการใช้

4) ด้านการจัดฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การอบรมการวิจัยมีวิธีการที่หลากหลายตรงกับความต้องการของผู้สอน ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอบรมการวิจัยในชั้นเรียนตามแผนที่กำหนดไว้

5) ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมและรายชื่อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “มาก” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การนิเทศ ติดตาม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน

6) ด้านการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม โดยภาพรวมและรายชื่อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “มาก” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมด้านการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินผลหลังการเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง

7) ด้านการนำเสนอเผยแพร่ผลงานแก่บุคคลอื่น โดยภาพรวมและรายชื่อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนครูผู้สอนให้นำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนไปร่วมจัดนิทรรศการทางวิชาการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดทำเนียบนักวิจัยและผลงานการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา

8) ด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ โดยภาพรวมและรายชื่อ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การยกย่องชมเชยครูผู้มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนในที่ประชุมหรือในหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสนับสนุนให้ครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการทำวิจัย พบว่า

ข้อที่มีค่าร้อยละสูงสุด ได้แก่ การทำวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นผลดีแก่ครูผู้สอน แต่ต้องทำวิจัยอย่างจริงจัง ส่วนข้อที่มีค่าร้อยละต่ำสุด ได้แก่ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดหางบประมาณให้โรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ครูทุกคนได้ใช้งบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจต่อไปนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในฐานะนักวิจัย

โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ ฉบับแรกที่ระบุไว้ชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 และมาตรา 30 บัญญัติว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มบทบาทเป็นนักวิจัย โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นในระดับใดสามารถจะทำวิจัยได้ตั้งแต่อนุบาลจนถึงอุดมศึกษา งานวิจัยในชั้นเรียนจะยากง่ายซับซ้อนอย่างไรขึ้นอยู่กับระดับของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับปัญหาและสภาพแวดล้อม ดังนั้นจึงทำวิจัยได้ทุกระดับการศึกษา นั่นคือผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ ต้องได้รับความรู้และต้องจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งขั้นตอนในการทำวิจัยบางขั้นตอน ผู้บริหารสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี แต่บางขั้นตอนผู้บริหารยังขาดประสบการณ์หรือขาดความชำนาญทำให้ภาพรวมของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส ไชยศักดิ์ (2544) ที่ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา พบว่า ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลต่อการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือด้านการพัฒนาตนเองในการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรอื่นๆ จำเป็นจะต้องให้ความสนใจและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำที่มีความสำคัญต่อโรงเรียนอย่างยิ่ง ย่อมจะต้องมีบทบาทเกี่ยวกับการวิจัย พัฒนาศักยภาพตนเองในการวิจัย โดยศึกษาระดับสูงขึ้นหรือการเข้าร่วมฝึกอบรมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จึงมักพัฒนาตนเองในการวิจัย เช่น เข้าร่วมกรรมการวิจัยศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เป็นต้น จึงทำให้ด้านดังกล่าวมีการปฏิบัติสูงที่สุดนั่นเอง ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้ายคือด้านการเสนอผลงานวิจัยในด้านเอกสารและเสนอในที่ประชุมทาง

วิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารบางส่วนที่มีการทำวิจัย มักทำวิจัยร่วมกับคณะครู ซึ่งเรื่องที่วิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่อยู่ภายในโรงเรียนและเป็นเรื่องที่ยังไม่มีความสำคัญ โดดเด่นถึงขั้นสามารถนำไปเสนอในที่ประชุมทางวิจัยได้ อาจทำได้เพียงแค่เอกสารเผยแพร่การวิจัยเท่านั้น จึงทำให้ด้านดังกล่าวมีการปฏิบัติต่ำสุดนั่นเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นสำคัญที่ นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาตนเองในการวิจัย ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารทุกคนจบปริญญาตรี และผู้บริหารส่วนใหญ่มีการพัฒนาตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่เน้นไปทางด้านการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติที่ได้กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของการเป็นผู้บริหารว่าต้องมีวุฒิทางการศึกษา ปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษาเป็นอย่างน้อย จึงทำให้ผู้บริหารส่วนใหญ่ที่ไม่มีวุฒิทางการบริหารการศึกษาต้องขวนขวายศึกษาต่อ โดยศึกษาต่อตั้งแต่ระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณให้เรียนฟรีอยู่แล้ว ไปจนถึงระดับปริญญาโท จึงทำให้ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองในการวิจัย เพราะเนื้อหาในระดับบัณฑิตศึกษาและระดับปริญญาโทมีการศึกษาในเรื่องการวิจัยอย่างมากมาอยู่แล้ว ทำให้เรื่องดังกล่าวมีการปฏิบัติสูงสุดนั่นเอง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติอันดับสุดท้ายคือการไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีผลงานด้านการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลงานการทำวิจัย การทำวิจัยในชั้นเรียนไม่มากนัก สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนมีผลงานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่มากนักและมีไม่ครบทุกระดับชั้น จึงทำให้การไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีผลงานด้านการวิจัยในชั้นเรียน ที่เฉพาะเจาะจงมีการปฏิบัติน้อย นั่นเอง

2) ด้านการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือร่วมวิจัย ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะวิจัยร่วมกับครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลงานในการทำวิจัยโดยลำพัง คนเดียวไม่มากนัก ส่วนใหญ่จึงมีการจัดทำในรูปแบบหัวหน้าโครงการวิจัยหรือร่วมวิจัยกับครูผู้สอน หรือกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยไม่ได้จัดทำวิจัยเองเท่าใดนัก ดังนั้น ในการปฏิบัติดังกล่าวจึงมีมากที่สุดนั่นเอง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติอันดับสุดท้ายคือผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะวิจัยดำเนินการจนสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการจัดทำ บางขั้นตอนจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่นร่วมในการจัดทำ ทำให้ผู้บริหารไม่ค่อยทำวิจัย หรือไม่สามารถจัดทำได้แต่เพียงลำพังตนเองได้ง่ายนัก จำเป็นจะต้องร่วมกับคณะวิจัยดำเนินการจึงจะทำให้การดำเนินงานนั้นสำเร็จ ได้ด้วยดี อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง จึงทำให้ด้านดังกล่าวมีการปฏิบัติน้อยนั่นเอง

3) ด้านการเสนอผลงานวิจัยในด้านเอกสารและเสนอในที่ประชุมทางวิจัย ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือผู้บริหารสถานศึกษานำผลงานการวิจัยเผยแพร่ทางเอกสารของโรงเรียน เช่น วารสาร แผ่นพับ จดบอร์ด จัดประชุม การสัมมนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ที่ได้มีการจัดทำวิจัยต่าง ๆ มักนำผลงานการวิจัยเผยแพร่ทางเอกสารของโรงเรียน เช่น วารสาร แผ่นพับ จดบอร์ด เพราะว่ามีความสะดวกในการดำเนินการ และบางครั้งก็มีการจัดให้มีการประชุม การสัมมนา เผยแพร่งานวิจัยต่าง ๆ ส่วนใหญ่จัดในการประชุมสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ อยู่เสมอ เพราะเป็นการเผยแพร่ที่มีการประชาสัมพันธ์ผลงานได้เป็นอย่างดีและลงทุนไม่มากนักเอง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติอันดับสุดท้ายคือผู้บริหารสถานศึกษาเสนอผลงานการวิจัยในวารสารและเข้าร่วมประชุมทางการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความไม่มั่นใจในผลงานการวิจัยของตนเองว่าถูกต้องได้มาตรฐาน จึงไม่ค่อยกล้าเสนอผลงานการวิจัยในวารสารต่าง ๆ และวิตกกังวลในค่าใช้จ่ายที่ตามมาด้วย และไม่มีความมั่นใจในผลงานของตนเองเท่าใดนักจึงไม่เข้าร่วมประชุมทางการวิจัยอย่างต่อเนื่องนั่นเอง ทำให้การปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวน้อยนั่นเอง

4) ด้านการใช้ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือผู้บริหารสถานศึกษาเขียนเค้าโครงการวิจัยด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ในการทำวิจัยเบื้องต้นอยู่แล้ว ดังนั้นขั้นตอนการเขียนเค้าโครงการวิจัย จึงมักเขียน เค้าโครงการวิจัยได้ด้วยตนเอง เพราะจะทำให้เข้าใจในปัญหาที่ตนเองต้องการวิจัยได้อย่างชัดเจน และทราบระเบียบวิธีวิจัยที่จะต้องดำเนินการในการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ในเรื่องนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุดนั่นเอง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเขียนรายงานผลการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขั้นตอนการเขียนรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ หลาย ๆ ขั้นตอน ผู้บริหารอาจไม่มีเวลาในการจัดทำ และบางขั้นตอนต้องให้คณะกรรมการร่วมทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิมพ์ การเขียนรายงานการวิจัย จำเป็นต้องใช้ครูที่มีความรู้ ความชำนาญมาก จึงทำให้ขั้นตอนดังกล่าวผู้บริหารมีการปฏิบัติที่น้อยที่สุดนั่นเอง

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ฐานะผู้นำการวิจัย

โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ

ฉบับแรกที่ระบุไว้ชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 และมาตรา 30 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำการวิจัย และต้องส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา โดยส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยด้วย แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์สนับสนุนอย่างเพียงพอ หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ให้การนิเทศในการทำวิจัย ไม่มี หรือมีไม่เพียงพอ จึงทำให้การปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวมีเพียงระดับปานกลางนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์ ยั่งยืนอก(2544) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือด้านการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม สามารถดำเนินการได้สะดวก บางครั้งอาจผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าอบรม หรือการจัดอบรมที่สถานศึกษา และส่วนใหญ่เขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ฟรี เพราะได้รับงบประมาณมาจากส่วนกลาง นอกจากนี้ความรู้ที่ได้จากการอบรมสามารถนำไปเผยแพร่ให้กับครูในสถานศึกษาได้สะดวก จึงทำให้การดำเนินการในด้านการปฏิบัติมากที่สุดนั่นเอง ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้ายคือด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู จะมีการดำเนินการน้อย อาจเป็นเพราะว่าไม่ค่อยมีการประกวดแข่งขันในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากนัก และมักเป็นแต่เพียงนำเสนอผลงานเพียงเท่านั้น อีกทั้งงบประมาณในการนำมาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวไม่มีหรือมีน้อยนั่นเอง จึงทำให้การดำเนินการด้านดังกล่าวมีน้อยที่สุดนั่นเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นสำคัญ ที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการสร้างบรรยากาศในการวิจัยในชั้นเรียน ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ การกำหนดการวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญของ โรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ในยุคปฏิรูปการศึกษา มีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีให้กับครู เพื่อให้ครูเกิดแรงกระตุ้นในการจัดทำวิจัยคืออยู่เสมอ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ระบุไว้ชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 ข้อ 5 ระบุว่า “ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และยัง

สอดคล้องกับแนวคิดของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำในการวิจัยของ สุภาวงศ์ จันทวานิช(2524) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่ดีต้องสร้างบรรยากาศการวิจัยในโรงเรียน โดยกำหนดการวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียนนั่นเอง จึงทำให้เรื่องดังกล่าวผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุดนั่นเอง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติอันดับสุดท้ายคือ การสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งบประมาณรายหัวที่โรงเรียนได้รับมีไม่เพียงพอ และมีรายจ่ายในเรื่องอื่น ๆ มากมาย การจัดสรรงบประมาณล่าช้า การกระจายงบประมาณทำได้ยากลำบาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จึงต้องบริหารจัดการ จัดสรรดังกล่าวให้เหมาะสม หรืออาจจัดหาทุนการวิจัย จัดทำงบประมาณประจำปีและแสวงหาแหล่งทุนต่างๆ มาใช้ให้ครูได้ใช้ในการทำวิจัย แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเพียงพอเหมาะสมมากนักนั่นเอง จึงทำให้เรื่องดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติได้น้อยนั่นเอง

2) ด้านการจัดให้มีคณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียน ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติด้านการจัดให้มีคณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องจัดให้มีคณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ในบทบาทดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงทำให้การดำเนินการดังกล่าวอยู่ในระดับมากนั่นเอง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจนและคณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียน เป็นบทบาทตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงมีการชี้แจงและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างดี ว่าต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีงบประมาณในการจัดทำ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ขวัญ กำลังใจที่ดี และมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระ รุญเจริญ (2546) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครู ซึ่งเป็นบุคลากรหลัก และมีบทบาทสำคัญที่สุด ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การพัฒนาหลักสูตร การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การเผยแพร่ผลงาน การให้ขวัญ กำลังใจ บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน บทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล เป็นต้น

3) การจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติด้านการจัดหาทุนและงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" สอดคล้องกับ เพลินพิศ ดาศักดิ์ (2546) ได้ศึกษาบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" และอนันท์ ยิ่งนอก (2544) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติในด้านการจัดสรรงบประมาณอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการสนับสนุนงบประมาณเพียงพอในการทำวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาได้รับจัดสรรงบประมาณรายหัวไม่มากนักแต่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนของครู จึงกำหนดให้มีงบประมาณในโครงการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ในแผนปฏิบัติการประจำปี ทุกๆ ปี เพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่จึงดำเนินการจัดหาเงินนอกงบประมาณมาสนับสนุนให้เพียงพอตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการจัดสรรงบประมาณได้รับความสะดวกทันต่อการใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะและการบริหารจัดการ ระเบียบการเบิกจ่ายมีขั้นตอนในการเบิกจ่ายมาก อีกทั้งงบประมาณสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนต้องดำเนินการตามโครงการยุ่งยาก จึงอาจทำให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าว อาจล่าช้าไม่ทันตามความต้องการใช้ได้นั่นเอง

4) การจัดฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติด้านการจัดฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" สอดคล้องกับ เพลินพิศ ดาศักดิ์ (2546) ได้ศึกษาบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการอบรมการวิจัยมีวิธีการที่หลากหลายตรงกับความต้องการของผู้สอน ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องมาจาก ปัจจุบันสถานศึกษาได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาวิทยาลัย ในการจัดอบรมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ในหลาย ๆ รูปแบบตามความสนใจ ตามความต้องการอยู่เสมอ โดยส่วนใหญ่มักจัดให้ฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตลอดจนมีศึกษานิเทศก์ได้มีการออกนิเทศติดตามให้ความช่วยเหลือในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่เป็นประจำ ส่วนมหาวิทยาลัยก็จัดอบรมให้ครูสามารถนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ประกอบในการทำวิจัยใน

ชั้นเรียนอยู่เสมอ จึงทำให้เรื่องดังกล่าวมีการปฏิบัติมากนั่นเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอบรมการวิจัยในชั้นเรียนตามแผนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การปฏิบัติในด้านนี้ของผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนอาจยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควรเห็นได้จาก การกำหนดการอบรมการวิจัยในชั้นเรียนในแผนปฏิบัติการประจำปี แต่อาจขาดการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักในบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาครูให้สามารถนำกระบวนการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ได้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานดา พูนลาภทวี และวรรณดี แสงประทีปทอง (2545) ที่ได้ศึกษา การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโครงการ โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คือ กำหนดเป็นนโยบายและแผนงานของโรงเรียนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน

5) การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่จะทำให้นักครูผู้สอนสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จนั้นต้องมีปัจจัยที่เอื้อต่อการทำงานของครู ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำให้นักครูเกิดการพัฒนาตนเอง ให้ได้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผู้บริหารจะต้องทำให้คนแต่ละบุคคลในหน่วยงานมีความรู้สึกว่าคนเป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการสนับสนุนในความสำคัญของตนแล้ว เชื่อว่าจะใช้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งสถานศึกษาได้จัดปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับครู ได้แก่ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ ปัจจัยด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ปัจจัยด้านทักษะในการวิจัย ปัจจัยด้านทักษะในการวิจัย ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้วิจัย และปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย จึงทำให้เรื่องดังกล่าวมีการปฏิบัติมากนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภาวดี จันทวานิช (2524) กล่าวว่า การส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้าน คือ (1) ปัจจัยด้านนักวิจัย ได้แก่ ความรอบรู้ในสังคมรอบด้านความรู้เชิงทฤษฎีวิจัย ความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ความสามารถเชิงวิเคราะห์ (2) ปัจจัยด้านระบบบริหารของหน่วยงานมีการจัดการและกระจายบุคลากรตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการวิจัยอย่างเหมาะสม (3) ปัจจัยเกี่ยวกับบริบทของการวิจัย ได้แก่ แบบแผนการแสวงหาความรู้ความใจกว้างในการรับฟังคำติชม การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการศึกษา ความต้องการงานวิจัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การนิเทศ ติดตาม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน แต่มัก

ขาดนิเทศ ติดตาม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู อาจเนื่องมาจากภารกิจ ในการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษามีมาก บุคลากรใน โรงเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงทำให้การปฏิบัติในเรื่อง ดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่นั่นเอง

6) การส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการปฏิบัติด้านการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ความสำคัญในการการส่งบุคลากรไป ศึกษาอบรมในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้มี การพัฒนาตนเอง เพื่อจะได้นำความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้รับมาพัฒนาการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้น เรียนนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัสดา กองคำ (2541) ที่ได้ศึกษา การศึกษาสภาพสภาพ การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรม สามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ใน ระดับ “มาก” ได้แก่การให้ครูได้ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย เปิด โอกาสให้ครู ไปค้นคว้าแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการ อบรมด้านการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้าน การส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม อาจเนื่องมาจากการศึกษาและอบรมเป็นวิธีการที่ผู้บริหาร เห็นว่า สามารถทำให้ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียนได้ รวมทั้งเป็นแผนและ นโยบายของต้นสังกัดที่จัดอบรม กระแสการปฏิรูปการศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ การเตรียมการรับการประเมินจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และ การพัฒนาบุคลากรครูให้มีความสามารถใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อยู่ ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินผลหลังการเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาขาดความตระหนักที่จะใช้ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้นเพื่อให้บุคลากรที่เข้ารับการอบรม ได้นำความรู้มาใช้ให้เกิด ประโยชน์อย่างแท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ บัญชา อึ้งสกุล (2539) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการทำ วิจัยในชั้นเรียนอย่างประสิทธิภาพของครูประการหนึ่ง คือ มีส่วนร่วมในการนิเทศเกี่ยวกับการวิจัย ในชั้นเรียนแก่ครู

7) การนำเสนอเผยแพร่ผลงานแก่บุคคลอื่น ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติด้านการนำเสนอเผยแพร่ผลงานแก่บุคคลอื่น โดยภาพรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับ เพลินพิศ ดาศักดิ์ (2546) ได้ศึกษาบทบาทในการ

ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอรณนิเวศ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนครูผู้สอนให้นำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนไปร่วมจัดนิทรรศการทางวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนครูผู้สอนให้นำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนไปร่วมจัดนิทรรศการทางวิชาการ แต่เนื่องจากว่าผลงานการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอาจยังมีจำนวนไม่มาก และครูอาจยังไม่มี ความมั่นใจในความถูกต้องตามหลักวิชาเท่าใดนัก จึงไม่ค่อยกล้าเผยแพร่ผลงานหรือนำผลงานไปจัด นิทรรศการทางวิชาการมากเท่าใดและอาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดงบประมาณ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินการเผยแพร่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรหาแนวทางในการเผยแพร่ผลงาน ที่ใช้งบประมาณไม่สูง เช่น นำไปเผยแพร่ที่ห้องศูนย์วิชาการของเขตพื้นที่การศึกษา หรือนำไป เผยแพร่ในวารสารฝ่ายประชาสัมพันธ์ของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดทำเนียบนักวิจัยและผลงานการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในระดับโรงเรียน ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษายังมีไม่มากเท่าที่ควร และยังไม่ค่อยมี ผลงานที่เด่นเป็นที่ยอมรับของสังคมมากนัก จึงทำให้ยังไม่มีการจัดทำเนียบนักวิจัยอย่างเป็นทางการ นั้นเอง จึงทำให้เรื่องดังกล่าวมีการปฏิบัติต่ำสุดนั่นเอง

8) การให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการปฏิบัติด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติด้านการให้รางวัลใน รูปแบบต่าง ๆ ไม่มากนัก เนื่องมาจากครูมีผลงานการทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่มากนักนั่นเองซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันท์ ชิงนอก (2544) ที่ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนด้านการส่งเสริม ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การยกย่องชมเชยครูผู้ที่มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนในที่ ประชุมหรือในหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้การ สนับสนุนให้ครูผู้ทำการวิจัยเป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียน การสอน และเปิดโอกาสให้ครูที่มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ลาศึกษาต่อ ซึ่งอาจเนื่องมาจาก กระแสการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาให้ ความสำคัญในเรื่องขวัญและกำลังใจของบุคลากร นั้นเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การ สนับสนุนให้ครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการวิจัย เพื่อปรับปรุง

การเรียนการสอน ที่นี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาอาจเห็นว่าครูมีผลงานในการทำวิจัย น้อยเกินไป ยังไม่ได้มาตรฐานเท่าใดนัก อีกทั้งเห็นว่าจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควรนั่นเอง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- 1) ควรส่งเสริมให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างเจาะลึก ในเรื่อง การออกแบบการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือและการเขียนรายงานการวิจัย
- 2) สถานศึกษาควรถือว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นนโยบายสำคัญ
- 3) ส่งเสริมครูผู้สอนเป็นผู้นำแห่งนวัตกรรมโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน
- 4) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีผลงานดีเด่นให้ได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่
- 5) สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และแหล่งศึกษาค้นคว้าผลงานทางการวิจัย
- 6) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรใน โรงเรียน ได้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
- 7) สถานศึกษาควรมีนโยบาย แผนงาน โครงการที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างทั่วถึงและได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนของผู้เรียนได้อย่างจริงจัง
- 8) ควรจัดให้มีทีมงานที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียนประจำสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนแนะนำช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 9) ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนนำการวิจัยไปแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างจริงจัง
- 10) ควรส่งเสริมให้ครูนำผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ไปใช้ในการประเมินเพื่อปรับปรุงตำแหน่งให้สูงขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษาสภาพบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ขอนแก่น เขตอื่น ๆ
- 2) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพสภาพบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนที่เป็น โรงเรียนนาร่องการบริหาร โรงเรียนนิติบุคคล

บรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป

- กานดา พูนลาภทวีและวรรณดี แสงประทีปทอง. การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโครงการโรงเรียน
ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : อรุณสภาลาดพร้าว, 2545.
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.
กรุงเทพมหานคร : อรุณสภาลาดพร้าว, 2543.
_____. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : อรุณสภาลาดพร้าว, 2544.
_____. สรุปปัญหาการดำเนินงานโครงการวิจัยของจังหวัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร :
อรุณสภาลาดพร้าว, 2530.
ชาติรี ตำราญ. วิจัยในชั้นเรียน รายงานผลการพัฒนาทักษะการคิด เขียน โดยวิธีสอนแบบสอนตาม
สภาพความเป็นจริง. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์การพิมพ์, 2544.
ชูศรี วงศ์รัตน์ และคนอื่น ๆ. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : บริษัททิปส์
พับลิเคชันจำกัด, 2544.
ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์,
2535.
ทศนา เขมมณี และคนอื่น ๆ. แก้วก้าวสู่ความสำเร็จในการวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนและการ
สังเคราะห์งานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), 2546.
ธีระ รุญเจริญ. การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : U.L.T.
เพรส, 2546.
ธีระ รุญเจริญ และคนอื่น ๆ. การบริหารเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : เอล
โล่การพิมพ์, (1998), 2545.
บุญชม ศรีสะอาด. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2535.
บุญเรียง ขจรศิลป์. วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด พี เอ็น
การพิมพ์, 2543.
ประยูร อาษานาม. คู่มือวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.
ประวิตร เอรารวรรณ. การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2545.

- ปรัชญา เวสารัชช์และคนอื่น ๆ. ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร : ประมวลสารการพิมพ์, 2545.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. การพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2549.
- พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต). การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:
มูลนิธิพุทธธรรม, 2542.
- ไพโรจน์ ศีรธนากุล. การวิจัยสู่การเขียนบทความและรายงาน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี
จำกัด, 1998.
- ระพีพรรณ พิริยะกุล. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2539.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร :
บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด, 2546.
- วรรวิไล พันธุ์สีดา. 12 ก้าวปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ขั้นพื้นฐานสำหรับครูยุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กิจเจริญ, 2543.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. การวิจัยในชั้นเรียน. สกลนคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2546.
- วิจัยทางการศึกษา, กอง. กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,
2545.
- วิจารณ์ พานิช. การบริหารงานวิจัยแนวคิดจากประสบการณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2546.
- วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, กรม. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ลาดพร้าว, 2544.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์
ลาดพร้าว, 2546.
- _____ .พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ศ.พ., 2546.
- สัมมา ธนินิชย์. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากประสบการณ์สู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด, 2546.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและ
สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, 2545.

สุวิมล ว่องวานิช. เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด หนังสือพิมพ์ฟ้าเมืองไทย, 2545.

อุทุมพร (ทองอุไท) จามรมาน. วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟีนี บลิตซ์, 2547.

2. บทความ

ชัยพจน์ รักราม. “การวิจัยในชั้นเรียน”, การวิจัยทางการศึกษา. ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (มิ.ย. 2538) : 38-47.

น้อมศรี เกท. “เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน”, กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณธรรมวิชาการ (พ.ว.), 2544.

บัญชา อึ้งสกุล. “บทบาทของผู้บริหารที่มีผลต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน”, หลักสูตร. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (เม.ย.- มิ.ย.) : 69 -73.

มนัส ไชยศักดิ์. “ผู้บริหาร โรงเรียนกับการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน”, วิชาการ. ปีที่ 3 ฉบับที่ 5 (ก.ค. 2544) : 53-56.

ลำอาน สีหาพงษ์. “การวิจัยในชั้นเรียน”, วิชาการ. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (ค.ค. 2544) : 75-79.

สุพล วังสินธ์. “การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้”, วิชาการ. ปีที่ 7 (ก.ค. 2545) : 16-17.

สุภาวดี จันทวานิช. “บรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการวิจัยทางการศึกษา”, ข่าวการวิจัยทางการศึกษา. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (ก.ย. 2524) : 22-25.

วิจัยการศึกษา. กอง, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. “สรุปรายงานการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับ การวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 5 เรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษา”, วิจัยทางการศึกษา. (ก.ค. 2530) : 120 -125.

3. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

- ทักษิณ เชื้อสูง. “บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- บุญมี ปะพะวะ. “บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- เพลินพิศ คาศักดิ์. “บทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.
- ลัดดา กองคำ. “การศึกษาสภาพสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.
- อนันต์ ยั่งยืน. “การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน”. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 6012/ว018

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

27 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ
เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมธี สมภักดี

ด้วย นางสมพร สุราสา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 48140503 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต ๑" ในกรณีนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของ
แบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง
และเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับ
ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระมหาสาคร ชิตจุงโร)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

รักษาการรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6012/ว018

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

27 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ
เจริญพร นายสายัณห์ ผาน้อย

ด้วย นางสมพร สุวสา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 48140503 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต ๑" ในกรณี จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของ
แบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง
และเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับ
ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระมหาสาร ชิตกงโร)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

รักษาการรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6012/ว018

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

27 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ
เจริญพร นายอนุศาสตร์ สอนคิดพงศ์

ด้วย นางสมพร สุราสา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 48140503 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต ๑" ในการนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของ
แบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง
และเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระมหาสาร ชิตงุโร)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

รักษาการรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ค
หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศร 6012/ว030

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

2 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ผู้อำนวยการ โรงเรียน.....

ด้วย นางสาว สุราสา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
 บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 48140503 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหาร
 สถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาขอนแก่น เขต” ในกรณีซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร โดยมี ผศ.ดร.สถาพร
 ชันโต เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ ผศ.ดร.อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
 เพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้จะเก็บรวบรวม
 ข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2550 เป็นต้นไป เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา
 ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระมหาสาคร ชิตงฺกโร)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

รักษาการรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาสารนิพนธ์
เรื่อง
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการศึกษาฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1
 2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
 - ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
 3. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ความคิดเห็นของท่าน ผู้ศึกษาจะเก็บไว้เป็นความลับ ผลการศึกษาจะเสนอเป็นภาพรวม โดยจะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใด ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป
- ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสมพร สุราสา
นักศึกษานิพนธ์โท สาขาวิชาการจัดการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความตามความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() 20 – 30 ปี () 31 – 40 ปี
() 41 – 50 ปี () 51 ปีขึ้นไป

3. อายุราชการ

() น้อยกว่า 6 ปี () 6 – 10 ปี
() 11 – 15 ปี () 16 – 20 ปี
() 21 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
() ปริญญาโท () ปริญญาเอก

5. ตำแหน่ง

() ผู้บริหารสถานศึกษา
() ครูผู้สอน

6. ผลงานการทำวิจัย

() มี.....เรื่อง
1.....
2.....
3.....
() ไม่มี

ตอนที่ 2

การปฏิบัติตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร” ที่ตรงกับ การปฏิบัติ ในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียน ของท่าน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายความว่า	มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ	“มากที่สุด”
4	หมายความว่า	มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ	“มาก”
3	หมายความว่า	มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ	“ปานกลาง”
2	หมายความว่า	มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ	“น้อย”
1	หมายความว่า	มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ	“น้อยที่สุด”

ข้อที่	การปฏิบัติตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
	ฐานะนักวิจัย					
	ก. การพัฒนาตนเองในการวิจัย					
1	การเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี					
2	การเข้ารับการอบรม สัมมนาด้านการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง					
3	การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน					
4	การไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีผลงานด้านการวิจัยในชั้นเรียน					
	ข. การเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือร่วมวิจัย					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่มการวิจัยด้วยตนเอง					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะวิจัยร่วมกับครูผู้สอน					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะวิจัยดำเนินการจนสำเร็จ					

ข้อที่	การปฏิบัติตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
	ค. การเสนอผลงานวิจัยในด้านเอกสารและเสนอในที่ประชุมทางวิจัย					
9	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลงานการวิจัยเผยแพร่ทางเอกสารของโรงเรียน เช่น วารสาร แผ่นพับ จดบอร์ด จัดประชุม การสัมมนา					
10	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลงานการวิจัยเผยแพร่ในเอกสารของหน่วยงานอื่น					
11	ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมเสนอผลงานการวิจัยที่สถาบันทางการศึกษาอื่นจัดขึ้น					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอผลงานการวิจัยในวารสารและเข้าร่วมประชุมทางการวิจัยอย่างต่อเนื่อง					
	ง. การใช้ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย					
13	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดหัวข้อเรื่องการวิจัยด้วยตนเอง					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาเขียนเค้าโครงการวิจัยด้วยตนเอง					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครื่องมือการวิจัยด้วยตนเอง					
16	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้สถิติและแปรผลวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้อง					
17	ผู้บริหารสถานศึกษาเขียนรายงานผลการวิจัยได้					
	ฐานะผู้นำการวิจัย					
	ก. การสร้างบรรยากาศในการวิจัยในชั้นเรียน					
18	การกำหนดการวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญของโรงเรียน					
19	การจัดสรรงบประมาณให้แก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน					